

”MÄ NAUTIN ENITEN SIITÄ PROJEKTIPÄÄLLIKÖN HOMMASTA”

Morsianten tiedonhallinta hääsuunnittelussa

Lydia Isokallio
Tampereen yliopisto
Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media
Pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2019

Häistä on muodostunut vahvasti sukupuolettunut instituutio, jossa morsian on show’n pääosassa. Vain muutamassa vuosikymmenessä häistä on tullut kilpalaji, jossa morsiamen kyvykkyyttä tulevassa vaimon roolissaan mitataan hääjuhlan lisäksi sosiaalisessa mediassa.

Tutkielma käsittelee morsianten tiedonhallintaa ja -hankintaa hääsuunnittelun aikana. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tiedonhallinnan tapojen lisäksi hääsuunnittelussa käytetyt välineet.

Tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä toimivat arkielämän tiedonhankinnan, henkilökohtaisen tiedonhallinnan sekä projektinhallinnan teoriat. Hääkentän teoriat pohjautuivat pitkälti sosiologiseen tutkimukseen perhetoiminnoista ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Teoriapohjaa tukivat myös tuoreet tilastot niin avioliittojen solmimisesta kuin kotitöiden jakautumisestakin.

Tutkielman aineistona toimivat puolistrukturoidut haastattelut, jotka suoritettiin kevättalvena 2019. Haastatteluiden lisäksi aineistoa täydensi morsianten lukuisat suunnitteludokumentit, kuten taulukot ja listat.

Morsiamet käyttivät hääsuunnittelun tiedonhankinnassa tiedonlähteinään Internetiä sekä henkilölähteitä. Myös sosiaalisen median rooli oli merkittävä. Tiedonhallinnassa he käyttivät apunaan taulukoita, listoja, kalentereita ja sähköpostia. Tieto haluttiin myös tallentaa, jolloin pilvipalvelut, selaimen kirjanmerkit sekä tietokoneen kansiot nousivat tärkeiksi välineiksi. Morsiamet ovat päävastuussa häidensä suunnittelusta, ja he ovat pääosin tyytyväisiä osaansa projektipäällikön roolissa. Tehokkaalla tiedonhallinnalla morsiamet pyrkivät vähentämään stressiä, jolloin he pystyivät nauttimaan häitä edeltävästä ajasta niistä unelmoiden.

Avainsanat: häät, tiedonhankinta, henkilökohtainen tiedonhallinta, projektinhallinta, häättyö, tapahtumasuunnittelu

Esipuhe

Isäni valmistui Turun yliopiston sovelletun fysiikan laitokselta vuonna 1993, kaksi vuotta ennen syntymääni ja Jutin legendaarista tuuletusta jääkiekon maailmanmestaruuskilpailuissa. Hän kertoi yrittäneensä saada oman pro gradunsa ensimmäiseksi lähdeviitteeksi Albert Einsteinin tuotantoa siinä lopulta kuitenkin onnistumatta. Omena ei paljoa kauemmaksi olisi voinut puusta pudota, sillä tämän tutkielman ensimmäinen kirjallinen lähde on keskustelupalsta Vauva.fi.

Kaksikymmentäkolmevuotisesta elämästäni viimeiset kuusitoista olen viettänyt erinäisissä oppilaitoksissa, jotka ovat tarjonneet minulle älyllisten haasteiden lisäksi sosiaalisen yhteisön, jota ilman olisin tuskin päässyt näinkään pitkälle. Hatunnoston ansaitsevat erityisesti kaksi hahmoa, joilla on ollut käänteentekevä vaikutus allekirjoittaneen koulu-uralla ja laajemmin elämässä: opettaja Leena Hiitola sekä informaatiotutkimuksen professori J. Tuomas Harviainen. Ensimmäinen näistä oli sen helposti turhautuvan 7-vuotiaan ekaluokkalaisten opettaja, joka ymmärsi, että tietojen ja taitojen koko potentiaali on hyödynnettävä, vaikka se tarkoittaisi luokka-asteen vaihtamista kesken lukuvuoden. Toinen taas näytti esimerkillään ja ohjauksellaan, että oma ammatillinen intohimo on kuin onkin mahdollista löytää, ja muistutti, että omista mielipiteistään huolimatta pro gradun ei tarvitse olla feministinen manifesti. Vaikka taitaa se sitä olla yhä.

Suurimman kiitoksen ansaitsee perhepiirini, jonka keskuudessa sivistys ja koulutus ovat aina olleet tärkeitä arvoja, ja joka on tukenut – välillä jopa painostanut – itseni kehittämiseen. Lukemaan oppimisesta ja lukuinnon säilyttämisestä tulee erityisesti kiittää isoäitiäni Inkeriä, kielellisesti nerokasta Aku Ankka -lehteä sekä Suomen kirjastojärjestelmää.

Etsiessäni tutkielmani kenties tärkeimmän termin, häätyn, määritelmää selvisi, että ainakaan suomen kielestä ei Kielitoimiston neuvonnankaan mukaan moista sanaa vielä löytynyt. No nyt löytyy! Kuten jokainen omanarvontuntoinen opiskelija, aloitin tiedonhaun mistäpä muualtakaan kuin Googlesta. Jopa hakujätti erehtyi; hakukone tarjosi minulle sitkeästi tulosta ”Häät-Yö”. Tämä porilaisen rockyhtyeen kappale on vuodelta 1984, ja sen säkeistö kuvaa runollisesti (ja melko lailla dramaattisesti) omia tuntojani yliopistoaikani päättymisestä:

”Hei tutki morsian haarniskasi viimeistä kertaa,

ja katso ettei kilpi liian heikoksi jää

et enää aamenen jälkeen sä suojaa saada voi enempää”

Jos omenat eivät välillä putoaisi kauas puusta, ei välttämättä Isaac Newtonkaan olisi tullut keksineeksi painovoimalakia. Samainen herra toteaa mekaniikan kolmannessa peruslaissaan, että kun kappaleeseen kohdistetaan voimaa, kohdistuu siihen samanaikaisesti yhtä suuri vastavoima. Koska fysiikan laista on naiivin suoraviivaista vääntää vastavuoroisuuden metaforaa, toivonkin, että viime vuosien varrella olen ainejärjestötoiminnan, opetussuunnitelmatyön sekä yliopiston kirjastossa työskentelyn myötä antanut yliopistoyhteisölle edes puolet siitä, minkä minä olen siltä saanut.

Tampereella 25.04.2019

Lydia Isokallio

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	1
2	VIITEKEHYS	4
2.1	Tausta	4
2.1.1	Kukaan ei synny morsiamena (Ingraham 2007)	4
2.1.2	Kasvava hääbisnes	5
2.1.3	Naisen rooli koti- ja perhetöissä	7
2.1.4	Häätö	9
2.1.5	Supermorsian	12
2.1.6	Kuka päättää?	13
2.1.7	Hääsunnitteluoppaiden ongelmallisuus	16
2.2	Tiedonhallinta	18
2.2.1	Tiedonhankinta	18
2.2.2	Tiedon tallennus ja hallinta	20
2.2.3	Informaatiokäytännöt (McKenzie 2003)	23
2.2.4	Tapahtumasunnittelu tiedonhallintaprojektina	25
3	TUTKIMUSASETELMA	29
3.1	Tutkimuskysymys	29
3.2	Haastateltavien valinta	29
3.3	Tutkimusmenetelmä	30
3.4	Aineiston analyysi	33
4	TULOKSET	35
4.1	Tiedonhallinta	35
4.1.1	Tiedonlähteet ja kanavat	35
4.1.2	Tiedon tallennus	38
4.2	Käytetyt välineet	39
4.2.1	Taulukot ja listat	39
4.2.2	Sähköposti ja pilvipalvelut	44
4.2.3	Kalenterit ja ajankäyttö	46
4.2.4	Muut välineet	47
4.3	Vastuuhenkilöys ja päätöksenteko	48
4.3.1	Morsian projektipäällikkönä	48
4.3.2	”Yhteiset” päätökset	50
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	52
5.1	Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	52
5.2	Pohdinta	53
5.3	Jatkotutkimuksen tarve	55
5.3.1	Suunnittelutyökalu hääsunnitteluun	56
	LÄHTEET	57
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Alun perin brittiläinen tv-ohjelma *Häät sulhasen tapaan* (Don't Tell the Bride, E4) on ilmestynyt vuodesta 2007, ja sitä on esitetty jo kolmentoista tuotantokauden ajan kymmenissä maissa. Ohjelmassa hääpari saa käyttöönsä 12 000-14 000 puntaa, minkä puitteissa sulhanen järjestää kaiken hääjuhlaan liittyvän kuten morsiamen hääpuvun ja juhlatilat. Jo ohjelman nimi, *Häät sulhasen tapaan*, viittaa siihen, että sulhanen ei perinteisesti ole päävastuussa hääjärjestelyissä, vaan kyseessä on erityislaatuinen tilanne. Ohjelma jopa alkaa taustaselostajan sanoilla ”morsianten elämän tärkein päivä”, korostaen naisen roolia hääsuunnittelussa ja laajemmin koko hääkulttuurissa, samalla viitaten, että miehen elämässä on tärkeämpiäkin asioita kuin häät. Myöhemmin alkuteksteissä selostaja vielä kysyy: ”Saako romantiikkaa janoava morsian kaipaamansa satujen hääpäivän?”

Ohjelmassa sulhasen suunnittelutyötä esitetään surkuhupaisalla tavalla, ja naiset esitellään tyytymättöminä kontrollifriikkeinä, joiden on vasten tahtoaan pakko irrottaa ohjaksista. Eräs ohjelmaan osallistuneista brittiläisistä hääpareista ei lopulta edes virallistanut avioliittoaan, koska morsian oli täysin tyytymätön hääpäiväänsä, ja epäili ettei hänen miehensä tunne häntä alkuunkaan. Myös suomalainen versio ohjelmasta esitettiin Liv-kanavalla vuonna 2012, ja ohjelmaa on ruodittu paljon myös netin keskustelupalstoilla. Eräällä Suomen suosituimmalla keskustelusivustoilla, Vauva.fi:ssä, lokakuussa 2018 käydyssä keskustelussa anonyymin kommentti jatkoi samaa tiukkaa linjaa: ”Niin, jos häät todella pidettäisiin sulhasen tapaan – ne jäisivät pitämättä!”

Jo pienille lapsille tehdään häänukkeja ja -asusteita, jotka antavat ymmärtää, että naimisiin meneminen ja hääjuhla ovat tärkeitä ja toivottuja osia naiseudessa. Naisten oletetaan, jos ei suunnittelevan, niin unelmoivan tulevista häistään lapsuudesta lähtien (Ingraham 2007, McKenzie 2010). Tulevia morsiamia inspiroimassa on alati kasvava määrä hääsuunnitteluun liittyviä tv-ohjelmia, kirjoja, lehtiä ja nettisivustoja, jotka auttavat hääjärjestelyiden organisoinnissa sekä häihin liittyvässä päätöksenteossa.

Liikevaihdoiltaan maailman suurimman verkkokauppa Amazonin (viitattu 24.4.2019) parhaiten myyvien häälehtien lista kertoo markkinoiden sukupuolittuneisuudesta: kolmentoista best seller -lehden nimekkeistä kahdeksassa esiintyy morsiameen viittaava

sana bride tai bridal. Kaksi näistä tosin sisältää otsikossaan ”Bride&Groom” suunnaten lehden morsiamen lisäksi myös sulhaselle. Yksi lehdistä on nimeltään Weddings Unveiled, joka viittaa morsiamen huntuun (engl. veil) ja sen riisumiseen. Yksikään best sellereistä ei ole puhtaasti miehille tai ei-heteropareille suunnattu.

Tässä tutkielmassa keskitytään perinteiseen länsimaiseen hääkulttuuriin, jossa heteropari menee ensimmäistä kertaa naimisiin ja viettää niin sanottuja ”isoja valkoisia häitä” (engl. big white wedding). Häät eivät pelkästään muuta perhesuhteita, vaan myös pitävät yllä heteroseksuaalisuutta instituutiona (Ingraham 2007, 2009). Tästä voidaan kenties päätellä, että jos häillä vaalitaan heteroseksuaalisuuden kulttuuria, myös hääsuunnittelussa vallitsee sukupuoliroolien perinteisyys. Tutkimuksen yhtenä lähtökohtana toimii hypoteesi siitä, että tämän tyyppisten häiden vastuuhenkilönä toimii nimenomaan morsian.

Tämä asetelma luonnollisesti rajaa tutkielman ulkopuolelle koko valtavasta hääkentästä suuren ja kenties monipuolisimman osuuden, joka varmasti ansaitsee erillisen tutkimuksensa. Suomessa lainsäädäntö sukupuolineutraalista avioliitosta astui voimaan tammikuussa 2017 (Eduskunta 10.2.2016), jonka vuoksi tieteellistä kirjallisuutta aiheesta on vielä niukalti. Tutkimus on lähinnä keskittynyt aiheesta käydyn keskustelun retoriikkaan, lakimuutosten yhteiskunnalliseen problematiikkaan sekä samansukupuolisten parien yhteenkuuluvuuden ja ulkopuolisuuden tunteiden käsittelyyn. Koska häät instituutiona on niin vahvan perinteikäs (Ingraham 2007, Arend 2011), ei voida suoraan olettaa, että normista poikkeavissa häissä myöskään suunnitteluvaihe olisi identtinen kuin perinteisissä häissä.

Sen lisäksi, että häät koskettavat etenkin yksilötasolla, on niiden yhteiskunnallinenkin merkitys lopulta melko huomattava. Edellä mainitun seksuaalisen suuntautumisen lisäksi esimerkiksi hääkulttuurin ja feminismin suhde on ollut tapetilla jo useamman vuoden ajan. Artikkelissaan Blakely (2008) pohtii sitä, onko ammattimaisen hääsuunnittelijan palkkaus morsiamelta feministinen teko, jolloin hän voi itse keskittyä uraansa ja perheeseensä. Vai menettääkö morsian naiseutensa antaessaan ohjat jollekin muulle? Afrikassa naisellisuutta korostetaan myös ruumiillisin keinoin – morsiamia lähetetään lihotusleireille, jotta ennen hääjuhlia heille kertyisi pehmeitä muotoja (Bordo 2004).

Tiedonhallinnan ja -hankinnan näkökulmasta kenttä on mielenkiintoinen – tiettyyn teemaan liittyvää tietoa tulee etsiä, tallentaa, järjestää, jakaa ja käyttää, ja hääpäivän jälkeen suurin osa tiedosta hävitetään sen muututtua hyödyttömäksi. Koska kyseessä on niin mittava projekti, vaaditaan siihen liittyvään tiedonhallintaan usein myös välineitä, kuten kalentereita tai Excel-taulukoita. Mielenkiintoisen aiheesta tekee myös se, että harva morsian on hääkulttuurin konkari – lähes jokainen on siis projektiin ryhtyessään noviisi, jonka aikaisempi tietopohja ei ole kovinkaan kattava. Informaatiotutkimuksen kenttään tämä tutkielma nivoutuu henkilökohtaisen tiedonhallinnan, arkielämän tiedonhankinnan sekä pitkäaikaisen projektitiedonhallinnan tutkimusten kautta.

2 VIITEKEHYS

Luvussa esitellään tutkimuksen taustalla toimiva kulttuurinen viitekehys, jonka raameissa tutkimusaihe, häät, esiintyy. Tämän jälkeen tutustutaan informaatiotutkimuksen aikaisempaan tutkimukseen ja teoriaan tiedonhallinnasta ja -hankinnasta. Luvussa käsitellään myös McKenzien (2003) informaatiokäytäntöjen malli sekä perustellaan, miksi tapahtumasuunnittelu on tiedonhallintaprojekti.

2.1 Tausta

Tutkimuksen lähtökohtana on tarkastella heteronormatiivisen kulttuurin luomaa kuvaa häistä pohjautuen sosiaalipsykologian professori Chrys Ingrahamin (2007) artikkeliin *One is Not Born a Bride*. Taustana toimivat myös sekä yleinen hääkulttuuri ja -bisnes sekä naisen perinteinen rooli kodin järjestyksen ja perhesuhteiden ylläpitäjänä. Tämän jälkeen tutustutaan Warwickin yliopistossa häiden kulutuskulttuuria ja morsianten identiteettiä tutkineen Sharon Bodenin näkemykseen morsiamesta sekä projektimanagerina että lapsellisena haaveilijana.

2.1.1 Kukaan ei synny morsiamena (Ingraham 2007)

Häät ja avioliitto nähdään usein luonnollisena osana ihmiselämää. Tämä siirtymäriitti on kuitenkin kaikkea muuta kuin luonnollista: se on kulttuurisesti opittu tapa ja instituutio, jolla pari viestii heteroseksuaalista identiteettiään ja kuuluvuuttaan yhteisöön.

Heteronormatiivisuus eli kulttuurin rakentuminen heteroseksuaaliseen käytäntöön vaihtelee maanosien, kulttuurien, uskontojen ja sosiaalisten luokkien välillä.

Heteroseksuaalisuus on pelkän seksuaalisen suuntautumisen sijaan enemmänkin sosiaalinen kategoria: se vaikuttaa sukupuolten väliseen työnjakoon, palkkaeroihin ja naimisissa olevien suosimiseen esimerkiksi asuntolainojen ja vakuutusten suhteen.

Heteronormatiiviseen kulttuuriin kuuluminen ja osallistuminen tuovat meille siis sosiaalisia, laillisia ja taloudellisia etuja, ja valintaa sen ulkopuolelle jättäytymisestä naimisiin menemättömänä pidetään erikoisena ja kyvyttömyytenä sitoutumaan.

(Ingraham 2007).

Säännöt ohjaavat käytäntöä: kuka maksaa treffeillä, kuka ajaa autoa tai kuka kokkaa illallisen ovat jäsennellyn järjestelyn tulosta: ihmiset palkitaan sosiaalisella

hyväksynnällä, jos he ottavat osaa tähän kulttuuriin. Morsian ei synny hääpuku päällään tai himoitse vastasyntyneenä kihlasormuksestaan. Samoin mies ei synny halunaan käyttää suunnattomia summia samaisen kihlasormuksen ostamiseen tai rintakukan valitsemiseen treffeille. Nämä tavat ovat opittuja, ja toimimalla niin meidät palkitaan pääsyllä yhteisöön ja sen etuihin. (Ingraham 2007).

Heteroseksuaalinen unelma eli häät ja avioliitto kuitenkin romantisoidaan niin vahvasti, että ilmiötä ei nähdä opittuna kulttuurina ja instituutiona, joka ylläpitää vanhoja rotu-, luokka- ja seksuaalihierarkioita. Etenkin häiden laaja näkyvyys mediassa ylläpitää häiden mainetta fantasiana ja opettaa meidät ajattelemaan tietyllä tavalla häistä, avioliitosta, heteroseksuaalisuudesta ja sukupuolesta. Häät koetaan parin, etenkin morsiamen, tähtihetkenä, eikä tapahtumana, joka sääntelee seksuaalisuutta ja identiteettiä. Romantisoidun kuvan sijaan eletty totuus ei kuitenkaan aina ole niin turvallista ja tavoiteltavaa kuin ajatellaan – heterokeskeisen haavekuvitelman seurauksena tapahtuu avioliiton sisäisiä raiskauksia, perhesurmia ja muuta lähisuhdeväkivaltaa, sekä seksuaalista ahdistelua ja seksuaalivähemmistöjen alistamista. (Ingraham 2007).

Heteroseksuaalisuuden romantisointi on kuitenkin etenkin markkinoiden etuna – järjestellessämme häitä ostamme myös lukemattoman määrän palveluita ja tuotteita, jotka auttavat meitä saavuttamaan unelmiemme hääpäivän. Häemarkkinat on massatuotantoinen koneisto, jonka markkinointi kohdennetaan kaikkiin – uudelleenavioituvuus on jopa kasvattanut markkinoita. Sosiaaliset suhteet ovat vasta toissijainen asia – tärkeintä on tuottaa näyttävä hääspektaakkeli. (Ingraham 2007).

2.1.2 Kasvava hääbisnes

Vapaa-aikaa määrittää aina vallalla oleva kulttuuri, oma sukupolvi ja se, mihin henkilö on elämässään jo tottunut (Savolainen 1995). Samalla kun avoliitot, sinkkuus, samansukupuolisten suhteet ja polyamoria ovat nykypäivänä yhä hyväksytympiä, avioliitosta on tullut itsestäänselvyyden sijaan yksilön valinta elämässä. Etenkään länsimaissa avioliitto ei ole nykyään enää sukujen välinen järkeenkäypä sopimus, vaan pari sitoutuu suhteeseen rakkaudesta (Castrén & Maillochon 2009). Häät toimivat parille jäsenyyden aikuiskategoriaan ja toisaalta viestii, että henkilöt ovat normaaleja, moraalisia, perhekeskeisiä kunnon kansalaisia (Ingraham 2007).

Hieman ristiriitaisesti häistä on kuitenkin tullut kilpalaji, vaikka niitä ei järjestetäkään enää kulissina vallan tai talouden määrittävälle suhteelle. Kilpailua ei käydy pelkästään siitä, kenellä on kauneimmat ja onnistuneimmat häät, vaan myös siitä, kuka onnistuu parhaiten tulevan vaimon ja äidin roolissa (Blakely 2008, 650). Hyvänä näyttämönä suurelle yleisölle toimii tietenkin hääjuhla. Etenkin hääsuunnittelun päävastuussa toimivat morsiamet päättävät samalla, kuinka hääpari, heidän persoonansa, identiteettinsä ja elämäntyylinensä esitetään muille (Castrén & Maillochon 2009, 370).

Näyttämönä toimii nykypäivänä myös sosiaalinen media. Sen lisäksi, että tv:ssä, lehdissä ja netissä nähdyt kuvat asettavat parit helposti kilpailuasetelmaan, myös palveluntarjoajien tuotantoa voi helposti tarkastella mediassa. Yhä useammin hääparilla on käytössään sosiaalista mediaa varten oma häähashtag, jota seuraamalla ulkopuolisetkin pääsevät osaksi häähumua, jolloin näyttämön yleisö laajentuu myös häävieraiden ulkopuolelle. Yksilöity hashtag kokoaa sekä hääparin että vieraiden otokset interaktiiviseksi valokuva-albumiksi, jota selailemalla hääpäivään voi palata vielä vuosienkin päästä (Kielikello 4/2018).

Yhdysvalloissa hääsuunnittelu on nykyään pitkälti ulkoistettua, jonka vuoksi sen kustannuksia on helpompi seurata. Vuonna 2016 Yhdysvalloissa hääbisneksessä pyöri yli 70 miljardia dollaria, jolloin häiden kustannusten keskiarvo oli yli 30 000 dollaria (IBISWorld 1/2016). Suomessa vastaavaa tilastoa ei kerää valtiollinen laitos, mutta alan eri toimijat suorittavat kyselyitä hääpareille myös häiden budjetista. Morsiuspari Palveluiden suorittama kyselytutkimus paljasti, että vuonna 2011 häihin varattiin Suomessa keskimäärin noin 6500 euroa, joka oli 1030 euroa enemmän kuin summa samaisessa tutkimuksessa kaksi vuotta aiemmin. Kustannusten nousu johtui esimerkiksi ruoan ja juomien hintojen noususta, joka kattaa lähes puolet budjetista, sekä siitä, että häämekkaan ja -matkaan käytetään entistä enemmän rahaa.

Muutamaa vuotta myöhemmin Turun Häämessujen järjestäjä Maarit Nenonen on kuitenkin sitä mieltä, että keskimääräinen budjetti on nykyään jopa 10 000 – 11 000 euroa. Yhä useammin hääpari nostaa häitä varten myös lainaa, jota esimerkiksi S-Pankista saa vakuudettomana aina 20 000 euroon saakka. Koska avioliitot päätyvät välillä nopeastikin eroon, häälainoja maksetaan joskus takaisin vielä vuosia eronkin jälkeen. (Savon Sanomat 7.7.2018.)

Suomessa avioituvuus on hienoisessa laskussa, mutta vähentyminen on kuitenkin hidastunut uudelleenavioituvuuden vuoksi. Kymmenessä vuodessa solmittujen avioliittojen määrä on vähentynyt noin kuudella tuhannella. Suomessa naimisiin ensimmäistä kertaa menevien naisten keski-ikä on 31,7 ja miesten 33,9 (Tilastokeskus 2018). 1980-luvulla vastaavat luvut olivat 25 ja 27 vuotta. Hääkulttuurin ja talouden muuttumisen lisäksi tämä saattaa olla yksi syy, miksi häihin käytetään nykyään enemmän rahaa. Noin kuuden vuoden lisäaika ennen avioliittoa ja häitä tarjoaa luonnollisesti myös mahdollisuuden säästää rahaa kauemmin.

2.1.3 Naisen rooli koti- ja perhetöissä

Viimeisten vuosikymmenten aikana naisten vapauduttua kodinhoidosta työelämään on myös perhetoiminnot (family functions) siirtyneet enenevässä määrin kodin ulkopuolelle. Perheestä on siis tullut tuottajayksikön (unit of production) sijaan kulutusyksikkö (unit of consumption), joka voi halutessaan ulkoistaa aiemmin perheen omana käsitetyn työn sen ulkopuolelle. Yksityiselämän kaupallistuminen näkyy markkinarakona etenkin uusille toimijoille, kuten lastenhoitajille, siivoojille, ruoan kotiintuottajille ja pesulapalveluille. Myös hääala on kaupallistunut, ja eri palveluntarjoajien lisäksi nykyään on myös tarjolla ammatimaista hääsuunnittelua. (Blakely 2008.)

Ammattilaishääsuunnittelijan rooli voi olla moninainen aina järjestelmällisestä aikatauluttajasta varaäitiin, joka osallistuu itse suunnittelun lisäksi myös tunnepuolen käsittelyyn. Häämekon sovitus ja kukkien valitseminen, jotka perinteisesti morsian ja tämän äiti kokevat yhdessä, halutaankin tehdä ulkopuolisen ammattilaisen kanssa. Puhutaan myös sijaisäidistä, joka hoitaa tarvittavat suunnittelutyöt ja päätökset vielä jopa omaa äitiä paremmin. Useimmiten kuitenkin hääsuunnittelumainonta kohdistetaan niille kiireisille morsiamille, jotka haluavat hääsuunnittelun ohella keskittyä myös täysipäiväisesti uraansa ja jättää vapaa-aikaa myös perheelle. Sen sijaan, että häiden toinen keskeinen osapuoli, sulhanen, osallistuisi hääsuunnitteluun, palkataan etenkin Yhdysvalloissa mieluummin toinen naishenkilö vastaamaan työ- ja yksityiselämän kasvaviin vaatimuksiin. (Blakely 2008.) Itse asiassa jopa samansukupuolisten hääsuunnitteluoppaat väittävät, että naisparin hääsuunnittelu sujuu jouhevammin kuin miesparin, koska naisten oletetaan fantasioineen häistään koko ikänsä (McKenzie 2010).

Otnesin ja Pleckin (2003) mukaan sulhaset eivät omaksu ideaa itsestään hääsunnittelijana lähinnä siksi, että koristelu, kaunistautuminen ja yhteydenpito sukulaisiin ovat perinteisesti 'naisten töitä'. Sniezekin (2005) mukaan sulhaset eivät osallistu hääsunnitteluun juuri siksi, ettei heidän maskuliininen identiteettinsä vaarantuisi suorittamalla feminiinisiä tehtäviä. Tutkimuksessaan hän myös totesi, että 20 parista yksikään sulhanen ei ollut ostanut tai lukenut häälehtiä, -kirjoja tai kuluttanut muutenkaan aiheeseen liittyvää mediaa. Miehen ääni saatetaan jopa täysin sivuuttaa tai vaientaa, jolloin tuloksena sulhanen on kuin heijastus morsiamestaan (Boden 2003). Alasta kertoo paljon myös se, että esimerkiksi suomalaisessa Love Me Do - häätapahetimitässä on sulhasparkki, ”jos messutarjonta ei kiinnosta” messujen miesväkeä (Kauppalehti 17.1.2019).

Hääsunnittelu, kuten muutkin kotiin ja perhesuhteisiin liittyvät työt, on perinteisesti ollut aina naisen vastuulla. Valmistelutyön niin jouluksi kuin syntymäpäivillekin hoitaa yleensä perheen nainen, ja hääsunnittelu ei ole poikkeus. Hääsunnitteluun liittyy hyvin samankaltaisia tehtäviä kuin arkipäiväisiin kotityörutiineihin, kuten ruokalajin valitseminen, somistus ja aikatauluttaminen, jotka helposti päätyvät naisen vastuulle myös suuressa projektissa. Yleensä suunnitteluun osallistuu myös perheen muu naisväki, kuten morsiamen äiti, anoppi ja sisarukset. Myös ulkoistettu hääapu on pääosin naisten tekemää, kuten muutkin aiemmin perinteisesti kotityönä tehdyt toimet, kuten sairaanhoito ja opetus. (Blakely 2008, Sniezek 2005.)

Sosiaali- ja terveysministeriön (2017) tasa-arvobarometrin mukaan naiset ovat edelleen perinteisesti päävastuussa kotitaloustöistä, kun taas miehen vastuulla ovat erilaiset huoltotyöt esimerkiksi kiinteistöihin tai kulkuneuvoihin liittyen. Poikkeuksellisesti myös lapset ovat nykyään vastuussa laitteiden kuten älypuhelimien ja tietokoneiden käyttöönotossa ja huollossa. Etenkin lapsiin ja sukulaisiin liittyvät kotityöt, kuten yhteydenpito päiväkoteihin, kouluihin ja sukulaisiin, sairaan lapsen hoitaminen, läksyistä huolehtiminen ja tapahtumien kuten syntymäpäiväjuhlien järjestäminen ovat naisten vastuulla. Vaikka tänäkin päivänä suurimman osan kotitöistä hoitaa perheen nainen, vain pieni osa heistä tuntee vastuunjaon epäoikeudenmukaiseksi. Tasa-arvobarometrin (2017) mukaan noin 10 % suomalaisista naisista koki olevansa enemmän vastuussa kotitöistä kuin olisi halunnut, ja noin neljäsosa vastaajista kertoi kokevansa niin silloin tällöin. Toisaalta noin 40 % kaikista vastaajista ilmoitti kotitöiden jakamisen aiheuttaneen erimielisyyttä perheessä, joka onkin yleisin riitelyn aihe

suomalaisissa kodeissa (Tasa-arvobarometri 2017). Sama ilmiö esiintyy hääsuunnittelussa: Sniezekin (2005) tutkimuksessa 20 pariskunnasta vain kolme morsianta oli harmissaan epäreilusta työnjaosta, vaikka pareista jokaisessa morsian oli vastuussa suurimmasta osasta työtä. Pareista 3 myös ilmoitti, että työnjako oli tasaväkinen, vaikka tosiasiaa mies teki vähemmän suunnittelutyötä kuin nainen.

Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimus vuodelta 2010 paljastaa, että naiset käyttävät vuorokaudessa yli tunnin enemmän aikaa kotitöihin kuin miehet. Toisaalta ei myöskään ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon aikaa naiset käyttävät oikeasti kotitöihin, sillä vain osa kotitöistä on varsinaista fyysistä askareiden suorittamista, joille voidaan antaa aikamääreitä. Kotitöihin voidaan lukea myös näkymätön ja läsnäolollinen perhetyö kuten tapaamisten suunnittelu ja aikataulutus, perheen tunteiden hallinta, keskustelun ylläpitäminen kotona ja uusien ihmissuhteiden luominen, jotka ovat pääosin naisten vastuulla. Koska naisten tekemä perhetyö yhdistää työn ja sosiaaliset suhteet, sitä harvemmin pidetään varsinaisena työnä. Myös perinteiset askareet nähdään helposti perhetyönä, koska ne koetaan tärkeäksi osaksi huolenpitoa ja kodin rauhan turvaamista. Vaikka naiset eivät nauttisi itse askareista, he tekevät niitä mielellään pitääkseen yllä toimivaa perhettä, kun taas miehet tekevät kotitöitä lähinnä siksi, että nainen niin pyytää. (Thompson 1991).

2.1.4 Häätö

Kotitöiden lisäksi myös hääsuunnittelussa näkymätön 'metatyö' kattaa valtaosan suunnittelusta, jonka tyypillisesti hoitaa suhteen naisosapuoli. Hääsuunnittelu sisältää suuren määrän erilaisia tehtäviä, jotka tulee suorittaa, hallita ja delegoida tiettyssä aikaikkunassa. Vaikka tehtävä on monimutkainen, aikaa vievä ja tiettyyn pisteeseen asti loputonta, työ jää helposti huomaamatta ja sen vuoksi sitä voidaan pitää itsestäänselvyytenä. Suunnittelutyö on näkymätöntä esimerkiksi siksi, että vaihtoehtojen läpikäynti on ajatustyötä, josta ei välttämättä jää mitään konkreettista jälkeä. (Sniezek 2005)

Yleensä pariskunnille on tärkeää tehdä suuret, tärkeät päätökset yhdessä. Käytännössä kuitenkin naiset käyttävät enemmän aikaa juuri näkymättömään suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tyypillinen tilanne on se, että morsian tekee tiettyä päätöstä varten tiedonkeruun, jonka jälkeen hän kokoaa vaihtoehdot, järjestää ja rajaa niitä alustavasti ja

sen jälkeen esittelee vaihtoehdot kumppanilleen. Tämän jälkeen tehdään 'yhteinen päätös', jonka pariskunta tulkitsee tasa-arvoiseksi työnjaoksi, vaikka morsian olisi käyttänyt monta tuntia päätöstä edeltävään koordinointiin. (Snizek 2005). Myös Copic Pucihar, Kljun, Mariani & Dix (2016) toteavat, että henkilöt eivät osaa arvioida projekteihin tai työntekoon tarvittavaa aikaa kovinkaan hyvin, vaikka tietty määräaika olisikin asetettu.

Morsiamet ovat myös konkreettisen tiedonhallinnan vastuuhenkilöitä: he pitävät huolen suunnittelumateriaaleista, kuten aikatauluista, kalentereista, to do -listoista, ja he usein joko ostavat tai luovat jonkin kirjan tai kansion, johon he kokoavat kaiken häämateriaalinsa. Morsiamet pitävät järjestyksessä myös ulkopuolelta tulleet resurssit kuten häälehdet, mainokset ja käyntikortit.

Kirjallisuudessa kielen käsitteistö on kirjavaa, ja tässäkin tutkielmassa käytetään osin päällekkäin erilaisia ilmauksia, joilla tarkoitetaan häiden toteutukseen vaadittavia toimenpiteitä. Häiden yhteydessä usein käytetyt ilmaisut englannin kielellä ovat planning (suunnittelu), organizing (järjestäminen) ja preparing (valmistelu). Vain kourallisessa kirjallisuutta (esim. Snizek 2005, Humble, Zvonkovic & Walker 2008) käytetään ilmaisua wedding work. Suomen kielessä ei kuitenkaan tunneta sanaa häätyö, eikä siitä ole mainintaa Kielitoimiston sanakirjassa.

Seuraavat määritelmät ovat Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen Kielitoimiston sanakirjasta (2006), ja niiden tarkoitus on selventää sanojen merkityksiä ja painotuseroja.

Suunnitella

Kaavailla, hahmotella ennalta, valmistella, tehdä suunnitelmia; vrt. aikoa, ajatella, harkita, tuumia.

Järjestää

1. Panna tiettyyn t. säännölliseen järjestykseen.
2. Saattaa jhk (asianmukaiseen, oikeaan) kuntoon; toteuttaa järjestelmällisesti
3. Ennalta suunnitella t. sopia, ohjailla jk asia haluttuun suuntaan, ”junailia”

4. Panna toimeen.
5. Hankkia, toimittaa, hommata

Valmistella

1. Tehdä alustavia töitä, suorittaa ennakkotoimenpiteitä jtk varten, jnk varalta.
2. < Valmistaa 1. [jnk esineen, tuotteen tms. tarkoituksellisesti aikaansaamista, tehdä (1), tuottaa.]

Työ

1. (Ihmisen) tietoisesti jnk tehtävän suorittamiseen tähtäävä toiminta, työnteko, työskentely, toiminta.
2. Kova, ankara ponnistus, urakka, uurastus, aherrus, raadanta, vaiva, vaivannäkö.

Kuten selitteistä huomaa, suunnittelu ja järjestely viittaavat paljolti ajatustyöhön, johon liittyy ennakointia, suunnitelmien tekemistä, pohdintaa ja asioiden laittamista järjestykseen. Valmistelu ja työ sen sijaan viittaavat enemmän toimintaan – tehtävien suorittamiseen, vaivannäköön ja asioiden aikaansaamiseen.

Häätö vaatii suunnittelua sekä ja tiedonhallintaa, johon sisältyy tiedonhankintaa, vaihtoehtojen rajaamista, päätöksentekoa ja valitun tiedon säilytystä jossain muodossa. Häätölle ominaista on rajallinen aika – suuri määrä tehtäviä tulee suorittaa ennen hääpäivää. Se vaatii organisointitaitoja, jotta halutut asiat osataan koota yhteen ja jäsentää, jotta niiden eteen tehdään toimenpiteitä. Tiedonhallintaan ja organisointiin kuuluu myös välineiden hallinta: missä muodossa tieto on, miten sitä säilytetään, hallitaan ja käytetään. Lähes poikkeuksetta käytössä on useita välineitä, joka tekee hallinnasta luonnollisesti haastavampaa. Suuri osa työstä on näkymätöntä, sillä kokonaiskuvan hahmottaminen ja kaikesta tarvittavasta huolehtiminen ovat välineistä huolimatta paljolti muistin varassa. Koska työ on usein valtava, se lisäksi se vaatii delegointi- kommunikointitaitoja. Aivotyön lisäksi vaaditaan runsaasti konkreettisia toimia: palveluntarjoajien tapaamisia, messuilla käymistä, opastekylttien nikkarointia,

juhlatilan huonekalujen siirtelyä ja niin edelleen. Häätö on siis yhdistelmä monimutkaista pitkäaikaista suunnittelua sekä jalkautumista käytännön asioiden vuoksi.

2.1.5 Supermorsian

Vuonna 2017 Suomessa solmittiin noin 26 000 avioliittoa, ja avioeroon päätyi yli 13 000 liittoa (Tilastokeskus 2018). Tilastokeskuksen (2018) mukaan myös yli viidennes solmituista liitoista oli niiden, jotka olivat jo aiemmin olleet aviossa. Vaikka liitoista nykyään yli puolet hajoaa, hääteollisuuden myymä kuva kerran elämässä koettavasta ”suuresta päivästä” ja sitä seuraavasta ikuisesta rakkaudesta tuntuu pitävän pintansa.

Itse häiden merkitys on myös muuttunut viime vuosikymmeninä; uuden parin synnyn ja liiton siunaamisen sijaan häät ovat nykyään kulttuurinen näytös, joka ilmaisee ja esittelee kahden ihmisen välistä romanttista sitoumusta (Boden 2001). Sen lisäksi, että häistä on tullut julkinen näytös läheisille, yhä useammin omaa hääjuhlaa esitellään myös sosiaalisessa mediassa kuvin ja videoin.

Vaikka häät ovat verrattain pieni osa koko elämästä, on sen edustus korostunut mediassa; häistä tehdään tv-ohjelmia, elokuvia sekä leluja, ja sanomalehdestä voi viikoittain nähdä vastanaineiden kuvia (Ingraham 2007). Median rooli hääkulttuurin luojana ja ylläpitäjänä on valtava, ja etenkin julkisuuden henkilöiden ja kuninkaallisten häät vetävät puoleensa paljon huomiota. Häät eroavat muista vain haaveiksi jäävistä julkkistahtumista kuten ensi-illoista ja palkitsemistilaisuuksista siinä mielessä, että ne ovat myös tavallisille ihmisille samastuttavia – häät ovat unelma, jonka kaikki voivat saavuttaa ja kokea (Boden 2001). Jopa Suomessa Britannian prinssi Harryn ja näyttelijä Meghan Marklen häitä seurasi toukokuussa 2018 lähes 800 000 ihmistä (Yle 21.5.2018).

Mediassa korostuu kaksi morsiuuden universaalia piirrettä, jotka vetoavat naisoletettuihin kohdehenkilöihin ja tekevät heistä osan suurempaa hääkuluttajakuntaa. Boden (2001) on kehittänyt tätä ilmiötä kuvaamaan termin ’supermorsian’. Tyypilliset supermorsiamen kaksi puolta ovat *projektimanageri* ja *lapsellinen haaveilija*. Morsianten oletetaan tekevän häihin liittyviä valintojaan rauhallisesti järkeen perustuen halliten kokonaisuutta kuin ammattilainen. Toisaalta tätä kylmän viileää puolta

pehmentää feminiininen unelmoija, joka häääpäivänä saa elää toteen lapsuuden prinsessahaaveensa. Kyseessä on myös leikillinen ilmiö: häät ovat oiva tekosyy leikitellä lapsen lailla roolimaisilla vaatteilla, somisteilla ja meikillä. (Boden 2001).

Morsiamen rooli häissä on kaikkein moninaisin; hän toimii samanaikaisesti tuottajana ja kuluttajana, esiintyjänä ja yleisönä, subjektina ja objektina omissa häissään (Boden 2001). Saman ilmiön on huomannut myös McKenzie (2010): morsian on omissa juhlissaan elokuvatermein sekä tähti että ohjaaja, pääsuunnittelija ja ensisijainen yleisö. Morsiamen saadakseen haluamansa häääpäivän sulhasen täytyy alentua morsiamen tahtoon ja olla ”hiljainen yhtiökumppani”. Hääteollisuuden kohdeyleisöstä kertoo myös se, että suoraan sulhasille suunnattua sisältöä ei juurikaan ole, mikä viestii sulhasten poissaolon hääkuluttajayhteisöstä olevan hyväksyttyä, jopa toivottua (Boden 2001).

2.1.6 Kuka päättää?

Häät ovat aina olleet yhteydessä kuluttamiseen, ja niihin liittyy perinteisiä materiaalisia objekteja, kuten sormus ja valkoinen huntu kuvaamassa morsiamen neitseellisyyttä. Häihin tarvittaviin palveluihin ja tuotteisiin on havaittu pääasiallisiksi hankintakriteereiksi tyyli, hinta ja perinteet (Boden 2003). Häiden tyyli valitaan viestimään parin tyyliä, ja kuinka he haluavat esiintyä muulle maailmalle. Häiden tyylillä halutaan viestiä myös parin arvomaailmaa, esimerkiksi lihansyönnin eettisyyttä ja ekologisuutta valitsemalla häääjuhlan ruoaksi kasvisversio. Tyylin valinta ja ylläpito kuitenkin lasketaan morsiamen tehtäväksi:

Jollei sinulla ole valmista mielikuvaa täydellisistä teidän näköisistä häistä, joista olet haaveillut pikkutyöstä saakka, lähesty juhlan ilmettä oman tyylisi ja makusi kautta. [Häät.fi, viitattu 16.4.2019]

Sana ’pikkutyöstä’ paljastaa, että teksti on suunnattu morsiamelle, jonka oletetaan olevan päävastuussa nimenomaan häiden tyylistä. Toinen tärkeä tekijä häihin liittyvissä valinnoissa on budjetti. Erityisen tarkkaa budjetointi on, jos kyseessä on lainaraha. Mikäli maksuihin osallistuu muutkin kuin pari itse, on varauduttava tekemään kompromisseja myös päätöksenteossa. Etenkin morsiusparin vanhemmat saattavat kokea oikeudekseen vaikuttaa päätöksentekoon esimerkiksi vieraslistan suhteen, jos he osallistuvat häääjuhlan kuluihin (Silfverhuth 2016, Castrén & Maillochon 2009).

Naisten ja miesten ero kuluttamisessa on selkeä: miehet ostavat tarpeen, naiset halun vuoksi. Campbellin (1997) mukaan miesten ainoa tapa osallistua kulutukseen kompromisoimatta maskuliinisuuttaan on oikeuttaa ostoksensa tarpeen kautta, sen sijaan että shoppailu olisi hänelle mukava tapa viettää vapaa-aikaa. Naiset sen sijaan kuuntelevat enemmän tunteitaan ja hetkellisiä halujaan, ja shoppailu etenkin muiden naisten kanssa koetaan nautinnolliseksi (Boden 2003). Tämä sukupuolettunut näkemys saattaa olla osasyynä siihen, miksi häämarkkinat on suunnattu lähes yksinomaan naisille.

Miehen osuus hääsuunnittelussa on kuitenkin tärkeä – hän toimii rationaalisena 'jarruna' unelmahäistään fantasioivalle morsiamelle, sillä mies on edelleen suurelta osin vastuussa perheiden taloudesta. Suomessa naisten mediaanipalkka on 74% miesten mediaanipalkasta (Tilastokeskus 2018). Palkkaerot selittyvät pääosin naisten suuremmalla hoivavastuulla lapsista, joka luonnollisesti tarkoittaa poissaoloa töistä, sekä työtehtävien ja alojen sukupuolittuneisuudella. Naisia on myös vähemmän hyvähalkkaisissa johtotehtävissä kuin miehiä. Bodenin (2003) mukaan sulhanen on nimenomaan elintärkeä osuus hääsuunnittelua siksi, että hän osaa rationalisoida päätökset tarveajattelun ja budjetin avulla, ja sitä kautta kontrolloida morsiamen tunteiden johtamaa unelmointia ja harkitsemattomuutta. Tämä kertoo myös siitä, kuinka riippuvaisia nykyinen hääfantasia ja -markkinat ovat heteroseksuaalisten sukupuolten suhteesta.

Päätöksenteossa tärkeitä ovat myös perinteet. Jos suvun hääperinteenä ovat sukukokoustyyppiset häät, vanhemmilta pyydetään mielellään apua kaukaisempien sukulaisten kutsumiseen (Castrén & Maillochon 2009). Mikäli morsiuspari on hyvissä väleissä perheensä kanssa, perinteiden noudattaminen on mieluisempaa. Esimerkiksi vanhempien vihkikirkon tai oman parisuhteen merkkihetkien kuten ensitreffien paikka saatetaan valita nostalgiamielessä, sillä niillä on syvä symbolinen merkitys morsiusparille (Boden 2003). Jos päätettäviin vaihtoehtoihin liittyy riitautuneita perhesuhteita tai kariutuneita aiempia avioliittoja, reaktio on päinvastainen – samoja valintoja ei tehdä uudestaan, ikään kuin juhlapaikan valinta olisi vaikuttanut päättyneisiin suhteisiin (Boden 2003, Castrén & Maillochon 2009).

Muita valintakriteereitä ovat paikkojen saavutettavuus ja koko sekä muiden mielipiteet asioista (Boden 2003). Esimerkiksi juhlapaikka halutaan usein valita niin, että kaikilla

kutsutuilla olisi mahdollisuus päästä paikalle suhteellisen vaivattomasti. Myös ekologisuus on nykyään tärkeää – häiden järjestäjiä kehoitetaan valitsemaan juhlapaikka, mihin pääsee julkisilla kulkuneuvoilla, valitsemaan käytettyjä tai luonnonmateriaalista tehtyjä tuotteita, valitsemaan ruoan raaka-aineiksi lähituotteita sekä pyytämään lahjaksi joko rahaa tai oikeasti tarpeellisia tuotteita (Kulutus.fi 2014, viitattu 16.4.2019).

Häihin liittyvään päätöksentekoon liittyy yksi keskeinen ristiriita. Jos morsiusparilla ei ole resursseja saada tiettyä tuotetta tai palvelua sen hinnan tai sen valmistamiseen kuluvan ajan vuoksi, luonnollinen reaktio on pettymys. Negatiivisten tunteiden kuten kateuden käsittelyssä helpottaa ajatus, että kyseessä on kuitenkin vain yksi päivä, joten sillä ei ole niin suurta merkitystä (Boden 2003). Huvittavaa kyllä, jopa 'älyttömien' palveluiden tai tuotteiden valintaa rationalisoidaan samalla argumentilla – onhan kyseessä tuo ainutlaatuinen yksi päivä, jonka jokainen saa kokea 'vain kerran' elämässään – joten järjetönkin päätös on perusteltu ja oikeutettu (Blakely 2008).

Hääsunnittelussa tyypillinen päätösprosessi on kaksivaiheinen. Ensin morsian tekee tiedonhankintaa, selvittää erilaisia vaihtoehtoja ja rajaa näistä parhaiksi kokemansa vaihtoehdot. Tämän jälkeen hän esittelee sulhaselle valitsemansa vaihtoehdot, jonka jälkeen pari tekee lopullisen päätöksen yhdessä. Naiset myös tyypillisesti hallinnoivat projektia kokonaisuutena, ja pitävät resursseja järjestyksessä. Heille tiedonlähteet ovat myös tutumpia kuin miehille, sillä he yleensä punnitsevat eri vaihtoehtojen välillä sen sijaan, että ostaisivat ensimmäisenä eteen sattuvan tuotteen. Koko häätöyössä miehet arvioivat tekevänsä vähintään 5%, muttei koskaan enempää kuin morsian. Vaikka pari kokisi vastuunjaon tasapuoliseksi, tosiasiassa morsian tekee yleensä enemmän, vaikka työ ei olisi ulkopuolelle näkyvää. (Snizek 2005). Asetelma on optimaalinen myös taktikoinnille – joissain tapauksissa morsian saattaa jopa manipuloida sulhastaan ja muita päätöksentekoon haluavia osapuolia saadakseen tahtonsa läpi (Boden 2003).

Vaikka helposti voisi ajatella, että päätökset tekee luonnollisesti morsiuspari, tosiasiassa päätöksiä säätelee markkinat. Vaikka lähes jokainen pari varmasti haluaa uniikit ja 'oman näköiset' häät, on markkinoiden vaikutus hellittämätön – lehtien ja tv-ohjelmien sisällöt ja kauppojen tuotteet määrittelevät yritykset. Kuluttajan mieli ei ole koskaan hänen omansa, vaikutteet ovat ainakin jostakin peräisin. Tämän vuoksi morsianten kokemus itsenäisestä päättäjäydestä on hieman vinoutunut; vaikka pari ei haluaisi

näyttäytyä stereotyyppisenä hääparina, on se kuitenkin lähes väistämätöntä. (Boden 2003).

2.1.7 Hääsuunnitteluoppaiden ongelmallisuus

Arkielämän ja projektien ajanhallinnassa (time management) merkittävänä osana toimii dokumenttityö (document work), joka sisältää asiakirjojen säilytyksen ja jakamisen muille, jotta tarvittavat tehtävät voidaan suunnitella ja järjestää aikataulussa. McKenzien (2010) mukaan tehokas kirjanpito on elintärkeää myös hääsuunnittelussa, ja yleisin väline tehtävien aikatauluttamiseen ovat erilaiset listat. Muina välineinä hän nimeää esimerkiksi kaaviot, taulukot, pöytäkartat ja erilaiset täytettävät tehtäväpaperit. Tutkimuksessaan McKenzie tutki yhdeksän hääsuunnitteluoppaan erityispiirteitä, ja mitä ongelmia niiden sisältöön liittyy. Tutkimuksessa selvisi, että suunnitteluoppaat ovat kaksijakoisia – ne toimivat sekä ohjekirjana sekä henkilökohtaisen tiedonhallinnan dokumentointivälineenä. Oppaat on kirjoitettu tiedonhallinnan noviiseille, joille suunnittelu myydään vähemmän stressaavana, jos morsian on hyvin järjestäytynyt.

Ironista kyllä, yksiselitteiseen tarkoitukseen laadituissa suunnitteluoppaissa on kuitenkin lukuisia ongelmia. Käytännön tasolla suurimmat ongelmat ovat kirjojen paino ja taitto niin, että omien muistiinpanojen tekeminen kirjaan on vaikeaa. Eräs suurimmista ongelmista on sisällöllinen: moninkertaisten aikajanojen (multiple timelines) ongelma. Oppaiden aikajanat vaihtelevat jopa kesken kirjan koko noin vuoden kestävästä suunnitteluajajanasta hääpäivän aikajanaan, jolloin aikajärjestykset ovat keskenään ristiriidassa. Esimerkiksi suunnitteluajajanalla juhlapaikan valinta on tyypillisesti ensimmäisten joukossa, koska varaukset juhlatiloihin tulee tehdä hyvissä ajoin. Alkuvaiheen päätöksiä ovat myös esimerkiksi vihkimuoto ja häiden budjetti. Itse hääpäivän aikajanalla juhlapaikka ei kuitenkaan esiinny ensimmäisten joukossa, vaan sitä ennen on jo puettu hääasut, tuotu sormukset kirkkoon, menty naimisiin, kuljettu hääkulkuneuvolla ja niin edelleen. Kaikki nämä useita päätöksiä suunnittelussa vaatineet vaiheet esiintyvät siis jo ennen juhlapaikalle tulemistä, vaikka päätökset niiden suhteen tyypillisesti tehdään myöhemmin kuin juhlapaikan valinta. Keskenään ristiriitaiset aikajanat saattavat aiheuttaa häiden suunnittelijalle siis hämmennystä. (McKenzie 2010, 795-796.)

Toisaalta aikajanoilla esiintyy myös epäjohdonmukaisuuksia, kuten suositeltujen tilausaikojen suurtakin keskinäistä vaihtelua. Esimerkiksi häöpuku suositellaan tilaamaan noin 9-12 kuukautta ennen häitä toimitusaikojen vuoksi, mutta toisaalta sen sovitus tulee tehdä noin 2 kuukautta ennen häitä ja viimeinen sovitus vielä viikkoa tai muutamaa ennen häitä. Yhteensä aikaa saattaa siis kulua yli vuosi. Joissakin suunnitteluoppaiden aikajanoista päätös puuttuu kokonaan aikajanalta, mutta mainitaan kuitenkin leipätekstissä. ”Suunnittele häämatka” on varsin työläs tehtävä, johon yhden selkeän päätöksen sijaan täytyy ottaa huomioon omat aikataulut, sesonkiajat, sääolosuhteet, hintataso ja niin edelleen. (McKenzie 2010, 797-801.)

Eräs keskeinen ongelma oppaissa on myös päätöksenteon yksinkertaistus. Vaikka päätöksenteko on portaittainen eikä lineaarinen prosessi, oppaat eivät tarjoa tukea morsiamelle eri vaihtoehtojen punnitsemiseen, eikä tyhjää tilaa kirjata ylös mahdollisia vaihtoehtoja tai jo siihen mennessä tehtyjä valintoja ennen varsinaista isoa päätöstä. Myös oppaiden kieliasu on haasteellista – verbit *unelmoi*, *kuvittele* ja *visioi* eivät kehoita käytännön toimiin samoin kuin *luo*, *aloita* ja *selvitä*. Tämän tyyppiset sanavalinnat antavat morsiamelle liioitellun helpon ja positiivisen kuvan suunnittelusta. Myöskään kuvitus ei näytä totuutta – oppaiden inspiroivassa kuvastossa esitellään mekkoja, kakkuja ja tunnelmakuvia, mutta ei yhtäkään kuvaa morsiamesta kirjoittamassa muistiinpanoja, lähettämässä sähköpostia tai puhumassa puhelimeen (McKenzie 2010, 799-800)

Häasuunnitteluoppaiden sekä laajemmin koko hääkulttuurissa vallitsevan fokuksen keskittyminen nimenomaan juhlaan eikä juhlan syyhyn, alkavaan avioliittoon, on varsin merkillinen. Boden (2001) kuvaakin, että aiemmin mainitun supermorsiamen tulee keskittyä yksinomaan häiden suunnitteluun eikä avioelämään, johon tämä on astumassa. Vaikka osassa hääoppaista mainitaan häiden jälkeinen puvun pesetys, kiitoskorttien lähetys sekä mahdollinen häämatka, morsiamen olemassaolo käytännössä päättyy hääjuhlien loppumiseen. McKenzien (2010, 801) tutkimissa yhdeksässä hääoppaassa ainoastaan yhdessä kehoitettiin miettimään ja suunnittelemaan häiden jälkeistä avioliittoa. Kyseinen opas ei muutenkaan ollut perinteisimmästä päästä – se oli suunnattu lesbo- ja homopareille (The Essential Guide to Lesbian and Gay Weddings).

2.2 Tiedonhallinta

Tässä luvussa tutustutaan aiempaan tutkimukseen sekä arkielämän tiedonhankinnasta sekä tiedonhallinnasta laajemmin. Tälle tutkimukselle relevantteja teemoja informaatiotutkimuksen saralla ovat henkilökohtainen tiedonhallinta ja projektinhallinta. Luvussa tutustutaan myös Pamela McKenzien (2003) malliin informaatiokäytännöistä, joita tarkastellaan hääsuunnitteluesimerkkien kautta.

2.2.1 Tiedonhankinta

Tiedonhankinta on toimintaa, joka syntyy tarpeesta tietää jotakin. Tiedonhankintaa on kanaville ja lähteille hakeutuminen, ja myös löytyneiden lähteiden relevanssiarvio. Tiedonhankintatutkimuksessa keskeisiä tutkimuskysymyksiä onkin jo pitkään ollut kuinka yksilöt hakevat tietoa, mistä lähteistä he sen tekevät ja millä perusteella he valitsevat jonkin kanavan tai lähteen. Tyypillisiä henkilölähteitä ovat esimerkiksi perhe, työkaverit tai lääkärit, joilta henkilö voi saada vastauksen esittämäänsä kysymykseen tai kuulla jotakin kysymättä ohimennen. Hääsuunnittelussa henkilölähteitä voivat olla vaikkapa hääsuunnittelijat, valokuvaajat tai jo aiemmin naimisiin menneet ystävät. Käytössä on myös erilaisia tiedonhankinnan kanavia, joita käyttämällä henkilöllä on pääsy johonkin tiedonlähteeseen, joka yleensä on jokin dokumentti kuten kirja, asiakirja tai verkkosivu. Kanavia voivat olla myös henkilöt, joiden lisäksi usein käytettyjä kanavia ovat Internet ja kirjasto. (Savolainen 2010). Häägenressä tyypillisiä lähteitä ovat häälehdet, -kirjat, -messut ja sivustot Internetissä (McKenzie 2010).

Projektityyppisissä tiedonhankintatilanteissa oleellista on myös erotus ydintiedon ja tukitiedon välillä. Ydintieto viittaa tietoon ja dokumentteihin, joka säilyy ja muokkaantuu projektin aikana, ja ikään kuin toimii projektin lopputuloksena, vaikka päämäärä ei olisikaan ollut asiakirjamuotoinen tavoite. Tukitieto sen sijaan on vaihtuvaa, ja koostuu monenlaisista dokumenteista; se toimii lähteenä ja sisältönä ydintiedolle, ja kun sitä ei enää tarvita, se voidaan poistaa ja korvata jollakin muulla tiedolla. Tukitietoa poistetaan esimerkiksi siksi, että tarvittava tieto löydetäisiin helpommin ilman, että käyttäjän tarvitsee selata valtava määrä dokumentteja läpi. (Copic Pucihar ym. 2016). Hääsuunnittelussa ydintietoa ovat keskeiset suunnitteludokumentit, tukitietoa taas esimerkiksi palveluntarjoajien aukioloajat, kukkakauppojen hinnastot, pukuliikkeiden käyntikortit ja hääbändin demo-CD.

Tiedonhaku on osa tiedonhankintaa, ja sitä kuvaillaankin siksi tiedonhankinnan osaksi, joka suoritetaan yleensä tietokoneella (Marchionini 1997). Tiedonhaussa kysely osoitetaan yleensä johonkin tietokantaan, joka sisältää dokumentteja. Tiedonhakua tehdessä tiedonhankkijan on muodostettava hakulauseke, jolla hän odottaa löytävänsä haluamiaan tuloksia. (Savolainen 2010).

Jotta henkilö osaisi päättää kanavan ja tiedonlähteen, tulee hänen myös tuntee tiedontarpeensa. Tarve voi olla hyvin epäselvä, jolloin selkeän kysymyksen esittäminen saattaa olla pulmallista. Selvään tiedontarpeeseen on helpompi muodostaa kysely (query), sillä henkilöllä on jo jokin käsitys siitä, mitä hän haluaa tietää. Morsianten kohdalla tiedontarpeita voi olla esimerkiksi, mistä pitopalvelusta saa herkullista ruokaa edullisesti, tai että koska olisi paras ajankohta valkaista hampaat ennen hääpäivää. Hakulausekkeena voi toimia vaikkapa ”pitopalvelu, maku, hinnat” tai ”hampaiden valkaisu hää”. Tiedontarpeet, hakulausekkeet, kanavat ja lähteet vaihtelevat yksilöllisesti aina hakijan mukaan, joten tutkimuskenttä on monipuolinen, vaikka myös universaaleja ilmiöitä voidaan havaita. (Savolainen 2010).

Tiedonhankinnan tutkimuksessa on jo 1970-luvulta lähtien erotettu työssä tapahtuva ja vapaa-ajan tiedonhankinta. Vapaa-ajan tiedonhankintaa kutsutaan myös arkielämän (ei-ammattilliseksi) tiedonhankinnaksi. Tällainen tiedonhankinta keskittyy siis työelämän ulkopuolelle henkilön harrastuksiin, projekteihin tai kotiin liittyviin asioihin. (Savolainen 2010). Häiden suunnittelu on oivallinen esimerkki arkielämän tiedonhankinnasta, sillä henkilön on etsittävä valtava määrä tietoa suhteellisen lyhyessä ajassa omalla vapaa-ajallaan. Jos kyseessä on ammattimainen hääsuunnittelija, tiedonhankinta on ammatillista.

Savolaisen (1995) mukaan henkilöt turvautuvat tiedonhankinnassa yleensä mieluummin epävirallisiin tiedonlähteisiin, kuin pyytäisivät apua ongelmansa ratkaisuun esimerkiksi kirjastosta. Etenkin Internetin yleistymisen on vaikuttanut tähän, sillä lähes jokaisella on käytössään koko ajan älypuhelin, jolla tiedonhaku on vaivatonta suorittaa välittömästi. Ihmiset ovat taipuvaisia käyttämään lähteitä, joita he pitävät tuttuina ja tehokkaina. Suurelta osin vaikuttaa myös se, onko tiedonlähde helposti saatavilla ja helppokäyttöinen. (Savolainen 1995).

Tiedonhankinnassa eräs tärkeä tutkimushaara on jo löydetyn tiedon uudelleen löytäminen ja käyttö. Aikaisemmissa tutkimuksissa onkin todettu, että verkkovierailuista 51–81 %

kohdistuu sivuihin, jolla käyttäjä on jo aiemmin käynyt. Samankaltaista ilmiötä on todistettu esimerkiksi kirjaston kirjojen lainaamisessa. (Dumais, Cutrell, Cadiz, Jancke, Sarin & Robbins 2016). Tiedonhankinnassa törmäämme jatkuvasti tietoon, jota on tarjolla enemmän kuin mitä pystymme kerralla käsittelemään. Tämän vuoksi tarvitsemme keinoja varmistaa, että voimme palata tiedon pariin myöhemmin. Verkkoselaimissa tätä helpottavia ominaisuuksia ovat selaushistoria, kirjanmerkit sekä edellinen-painike, joka vie takaisin viimeksi vieraillulle sivulle. Muita keinoja on esimerkiksi verkkosivun linkin tallentaminen tietokoneelle tai sähköpostin lähettäminen itselleen. (Jones, Dumais & Bruce 2002).

Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana Web on muuttunut staattisesta Webistä kohti dynaamista Webiä. Aiemmin käyttäjien on tullut passiivisesti vain selata sivuja ja olla verkkosivuilla olevan tiedon kuluttajia, nykyään keskiössä on nimenomaan käyttäjien luoma sisältö (user-generated content). Tätä kokonaisvaltaista muutosta kuvaakin Webin muuttunut nimi Web 2.0 – se tarjoaa alustan, johon tietoa luodaan ja tuodaan, ja jossa sitä muokataan yhdessä ja jaetaan muille. (Razmerita, Kirchner & Sudzina 2009). Tämä on tehnyt tiedon saavutettavuudesta ennennäkemättömän vaivatonta etenkin siksi, että jokaisella on milloin tahansa omalta laitteeltaan pääsy tiedonlähteiden pariin (Agnihotri & Troutt 2009). Internet onkin nykyään varsin tavaomainen tiedonhaun väline, ja Morsiuspari Palveluiden (viitattu 5.4.2019) mukaan se olikin jo 2010-luvun alussa tärkein tiedonlähde häiden suunnittelussa.

2.2.2 Tiedon tallennus ja hallinta

Tiedon hankkimisen jälkeen saatu tieto halutaan usein tallentaa, sillä sen löytäminen jälkikäteen saattaa olla haasteellista. Tiedonhankkijan onkin tehtävä päätös, haluaako hän tietoon törmättyään käyttää aikansa tiedon tallentamiseen, vai ottaako hän riskin, ja jättää tiedon tallentamatta silläkin uhalla, että sen löytäminen jälkikäteen on vaikeampaa. Tähän liittyy vahvasti se, kuinka arvokkaana henkilö pitää informaatiota silloin, kun hän tähän ensi kertaa törmää. Uudelleen löytämisen prosessi ei kuitenkaan aina ole identtinen kuin alkuperäinen, vaan informaatio saattaa löytyä eri keinoin eri paikasta. Tällöin tiedonhakijan etuna on muistamansa tieto kuten kirjan tai verkkosivun nimi, eikä hänen tarvitse välttämättä aloittaa hakua alusta (Teevan, Capra & Quinones 2007).

Tiedonhallinta on varsin laaja käsite, joka kattaa monet tietoon liittyvät prosessit. Tiedonhallinnassa käytännön toimia ovat esimerkiksi tiedon hankinta, käsittely, suodatus, jäsentely, järjestely, säilytys, tallennus ja jakaminen (Jefferson 2006). Muita mahdollisia toimia ovat esimerkiksi tiedon evaluointi, kuvailu ja hävittäminen.

Henkilökohtaisella tiedolla tarkoitetaan Jonesin (2007b) mukaan kolmentyyppistä tietoa:

1. Tietoa, jota henkilö säilyttää omaan käyttöön.
2. Tietoa henkilöstä, jota voi ylläpitää myös muu taho (esimerkiksi terveystiedot).
3. Tietoa, jonka kanssa henkilö on tekemisissä, mutta jota hän ei välttämättä itse hallitse (esimerkiksi kirjaston kirjat ja verkkosivut).

Tieto on siis moninaista ja hajallaan, jonka vuoksi sen hallinta on haastavaa. Henkilökohtainen tiedonhallinta on varsin haastavaa myös siksi, että henkilön tulisi osata etukäteen ennustaa kuinka, milloin ja missä tietoa tarvitaan tulevaisuudessa (McKenzie, Davies & Williams 2014). Tiedon tulisi myös olla oikeassa muodossa (Jones, Bruce, Foxley & Munat 2006). Häätöyöhön liittyy paljon henkilökohtaista tiedonhallintaa – tieto liittyy pariin itseensä, ja he hallitsevat siitä suurinta osaa, mutta sitä on myös muiden hallittavissa, esimerkiksi vihkijällä ja palveluntarjoajilla.

Tiedon tallennuksessa ja hallinnassa uudehkona välineenä toimii matkapuhelin. Soittamisen ja viestittelyn lisäksi niillä voi nykyään muun muassa lähettää sähköpostia, surffailla verkossa, hakea, muokata ja lähettää dokumentteja (Jefferson 2006). Informaatioympäristömme on laajentunut ja moninaistunut paljon muutamassa vuosikymmenessä; meidän tulee hallita kalenteria, tietokoneen ja sähköpostin kansiorakenteita, selaimen kirjanmerkkejä, sekä tietenkin itse dokumentteja, sähköisiä ja paperimuotoisia (Dumais ym. 2016). Dokumenttien ja tiedon määrä vielä kasvavat, jos henkilöllä on käytössään useita sähköposteja, erilliset tietokoneet kotona ja työpaikalla tai muita 'päällekkäisiä' tiedonhallinnan välineitä (Jones ym. 2006).

Sähköposti on yksi onnistuneimmista tietokonesovelluksista, joita on tähän päivään mennessä keksitty. Sitä käytetään monimediaisen viestinnän lisäksi myös tehtävälistan ja enenevässä määrin myös henkilökohtaisena arkistona. Arkistoitavat sähköpostit on tapana järjestää kansioittain ja mahdollisesti merkata tietyllä kategoriolla, jotta ne olisi tarpeen vaatiessa löydettävissä. Tehtävälistan sähköpostisovellus toimii, jos sähköpostit

vaativat toimenpiteitä, kuten vastaamista tai tehtävien suorittamista. Tehtävälistamaisuutta helpottaa sähköpostisovellusten ominaisuus, jolla luetun sähköpostin saa merkattua lukemattomaksi. Sähköposti toimii monella myös osoitekirjana, muistutusten lähettäjänä sekä tapaamisten aikatauluttajana. (Whittaker & Sidner 1997).

Muita suosittuja henkilökohtaisen tiedonhallinnan välineitä ovat esimerkiksi listat, kalenterit sekä osoitekirjat (Jones 2007b). Välineitä käytetään sähköisenä ja paperisena, ja formaatin valintaan vaikuttaa sekä informaation muoto että henkilökohtaiset mieltymykset. Muita tiedonhallinnan välineitä ovat esimerkiksi päiväkirjat, viestit ja verkkoselaimen kirjanmerkit, joita käytetään elämän dokumentointiin, tiedon jakamiseen sekä tiedon löytämiseen uudelleen (Razmerita ym. 2009). Erillisiä oppaita ja tehtäväkirjoja on olemassa myös hääsuunnittelua varten.

Kun tietoa kerätään, sitä samalla järjestetään. Hierarkisuus ja kansiointi ovat vallitsevia tapoja dokumenttien tallentamisessa ja järjestämisessä (Jones ym 2002, Dumais ym 2016, Copic Pucihar & Kljum 2016). Etenkin dokumenttien suuri määrä johtaa yleensä siihen, että henkilö luo tiedoilleen hierarkian. Jones, Phuwanartnurak, Gill & Bruce (2005) ovat määrittäneet kansiorakenteiden käytölle kolme keskeistä syytä:

1. *Luotettavuus*: Tietokoneen sanahauulla ei välttämättä löydy kaikkia etsittäviä dokumentteja.
2. *Kontrolli*: Kaikkien tarvittavien dokumenttien halutaan olevan yhdessä paikassa.
3. *Ymmärrettävyys*: Kun keskenään saman tyyppiset tai saman aihepiirin tai projektin dokumentit ovat yhdessä paikassa, niiden keskinäisen suhteen hahmottaminen on helpompaa.

Kansiorakenteisuudessa on myös ongelma, joka voidaan tiivistää sanontaan ”poissa silmistä, poissa mielestä” – tiedostot on helppo unohtaa kansioon, jos sitä ei tarkastella tai käytetä säännöllisesti (Jones ym 2002). Ihmiset käyttävät tiedonhallinnassaan myös tyhjiä kansioita, joilla he muistuttavat itselleen, että osa tarvittavasta tiedosta puuttuu vielä (Jones, Bruce, Foxley & Munat 2006). Muita ongelmia tiedon löydettävyydessä on tiedostojen poistaminen tai arkistointi, virheet tallennuksessa sekä sotku (clutter) kansioissa (Boardman 2004).

Kokoelmiemme laajuuden vuoksi tarvitsemme sen hallintaan teknologiaa, organisointikykyä sekä hyviksi koettuja käytäntöjä. Henkilökohtaisen tiedonhallinnan tarkoituksena onkin, että yksilöt pystyisivät hallitsemaan tietoaan niin, että se on helposti saatavilla ja käytettävissä, mikä taas auttaa olemaan tehokkaampi ja välttämään turhautumista. (Jefferson 2006). Järjestelyllä pyritään itse paremman järjestyksen ja löydettävyyden lisäksi hallinnan tunteeseen ja siihen, että tiedon suuri määrä ei aiheuta informaation ylikuormitusta (information overload). Tehokkaalla tiedonhallinnalla on varsin vahva suhde tuotteliaisuuden lisäksi myös kokemukseen elämänhallinnasta ja paremmasta elämänlaadusta – hallitsemalla tietoa ihminen on myös hallinnassa elämästään, kokee vähemmän stressiä ja tuntee elämänsä helpommaksi ja nautinnollisemmaksi (Jones 2007a & 2007b, Agnihotri ym. 2009).

2.2.3 Informaatiokäytännöt (McKenzie 2003)

Arkielämän tiedonhankinnan yhteydessä puhutaan nykyään informaatio- tai tietokäytännöistä, sillä on todettu, että asiasta puhuttaessa kyse ei ole pelkästään kognitiivisesta toiminnasta, vaan paljon laajemmasta ilmiöstä (Savolainen 1995). Tähän ajatukseen pohjautuen Pamela McKenzie (2003) kehitti mallin, jossa tiedonhankinnan muotojen lisäksi esitellään sen vahva kontekstisuus – tiedonhankinta on aina erottamattomassa yhteydessä ympäristöönsä. Seuraavaksi esitellään McKenzien (2003) informaatiokäytäntöjen malli, ja liitetään se häätyöhön liittyvään tiedonhankintaan. Suomenkieliset vastineet nimille on tarjonnut Reijo Savolainen (2010).

Aktiivinen etsintä

Aktiivinen etsintä (active seeking) on tiedonhankinnan tiedonhakuorientunein muoto. Tiedonhankkijalla on yleensä melko selkeä tiedontarve, ja hän osaa muodostaa siitä kyselyn hakukoneeseen tai listan kysymyksiä haastateltavalle. Tiedonhankkija myös hakeutuu aktiivisesti sekä aiemmin hyviksi todettujen että uusien potentiaalisten tiedonlähteiden pariin. Toiminta on ylipäänsä hyvin suunnitelmallista ja harkittua.

Häätyössä aktiivista etsintää tapahtuu varsin paljon: morsiamen tulee selvittää, mikä on käytettävissä oleva rahasumma, ja mitä sillä mahdollisesti saa. Hänen tulee etsiä mahdollisia juhlapaikkoja, pukuja, kukkia ja koristeita, ja sen jälkeen vielä selvittää, mikä vaihtoehtoista olisi hänelle paras ratkaisu. Tiedontarpeet ovat siis ainakin suurin

piirtein selkeitä. Kuten aiemmin todettiin, tiedonhaku tapahtuu nykyään pitkälti Internetissä ja sen hakukoneissa.

Aktiivinen seuranta

Aktiivisessa seurannassa (active scanning) tiedonhankkijalla ei ole selvää tiedontarvetta, vaan selaileva tiedonhankinta suuntautuu tiettyyn teemaan tai tutuille tiedonlähteille.

Toiminnan tavoitteena voi olla tulevaisuuden tiedontarpeiden kattaminen – tiedonhankkija voi etukäteen tutustua tiettyyn teemaan, ja myöhemmin tietoa tarvitessaan palata tutulle tiedonlähteelle. Tiedonhankinta ei kohdistu vain esimerkiksi painettuun aineistoon, vaan aktiivista seuranta voi olla myös keskustelujen kuunteleminen tai muu ympäristön aktiivinen seuranta.

Aktiivista seuranta häätyössä tapahtuu esimerkiksi häälehtiä tai sosiaalista mediaa selailemalla. Liittyminen ryhmiin tai uutiskirjeisiin on myös yleistä. Tyypillinen seurannan muoto nykyään on myös häämessuilla käyminen: varsinaisia tiedontarpeita ei välttämättä ole, mutta morsian hakeutuu ympäristöön, jossa häihin liittyvää tietoa on saatavilla runsaasti.

Kohdentumaton toimintaympäristön seuranta

Kohdentumattomalla toimintaympäristön seurannalla (non-directed monitoring) tarkoitetaan tilannetta, jossa tiedonhankkijalla ei etukäteen ole tiedontarvetta, mutta hyödylliseen tietoon törmätään ikään kuin vahingossa. Tyypillinen tilanne on esimerkiksi sanomalehden lukeminen tai uutisten katsominen, jolloin tiedonhankkija tietoisesti seuraa ympäristöään, mutta hänellä ei ole kohdistunutta tiedontarvetta. Tilanteesta voi syntyä uusi tiedontarve, tai tiedonhankkija ainakin osaa jatkossa tunnistaa kyseisen lähteen hyödylliseksi.

Kohdentumatonta toimintaympäristön seuraamista tapahtuu myös hääkontekstissa. Morsian saattaa uutisia katsoessaan nähdä myös sääennusteen häiden ajankohdalle, joka taas saattaa aiheuttaa tiedontarpeen juhlapaikan sadesuojien määrästä. Paikallislehteä selatessaan morsian voi huomata tiedotteen tulevista tietöistä kaupungissa tai ilmoituksen vuokrattavista juhlapuvuista, joista kumpikin voi johtaa jonkinlaiseen toimintaan, vaikkei tiedontarvetta alun perin ollutkaan.

Tiedon saaminen toisen henkilön hankkimana

Tiedon saaminen toisen henkilön hankkimana (informatio seeking by proxy) on sananmukaisesti tilanne, jossa henkilö saa tietoa joltakin muulta pyytäen tai pyytämättä. Käytännössä tiedonhankkija tunnistetaan sellaiseksi, jonka jälkeen hän saa tietoa jonkun muun toimittamana. Informaatiokäytäntöjen muodoista tähän vaikuttaa eniten sosiaalisen piirin laajuus ja laatu – tuttujen suuri määrä ja heidän mahdollinen orientoituneisuus samoihin teemoihin tiedonhankkijan kanssa todennäköisesti johtaa herkemmin hyödyllisen tiedon jakamiseen.

Hääkontekstissa morsian voi saada tietoa moneltakin taholta – perheeltä, tuttavilta, ammattilaisilta sekä vertaisjoukoilta, esimerkiksi sosiaalisen median ryhmäläisiltä tai tanssiryhmän muilta osanottajilta. Koska hääkontekstissa mikään valinta ei varsinaisesti ole oikein tai väärin, vaan pikemminkin mielipidekysymys, on eri vaihtoehtojen ehdottaminen tai suosittelu varsin yleistä. Ilmiö näkyy varsin selvästi Facebookin Häät 2019 -ryhmässä, jossa ehdotusten pyytäminen ja niiden antaminen – pyytämättäkin – on jokapäiväistä.

2.2.4 Tapahtumasuunnittelu tiedonhallintaprojektina

Hääsuunnittelu on erinomainen esimerkki henkilökohtaisesta projektista, joka vaatii tiedonhallintaa. Projekti tarkoittaa laajaa hanketta, joka koostuu useista pienistä tehtävistä ja osaprojekteista (subproject). Tehtävä on pienempi suorite, jonka voi lisätä to-do -listaan ja usein hoitaa muutamassa päivässä sen kummemmin suunnittelematta. Projekti sen sijaan vaatii enemmän aikaa suunnittelua, jotta se saataisiin suoritetuksi halutulla tavalla. Projektin osaprojektien suorittamista voidaan pitää eräänlaisena välietappina matkalla kohti maaliviivaa eli itse projektin loppuun saattamista. (Copic Pucihar, Kljun, Mariani & Dix 2016, Jones ym. 2006).

Projektin asianmukaiseen suoritukseen vaaditaan tiettyjen toimenpiteiden suoritusta oikeaan aikaan oikeassa järjestyksessä. Hääsuunnittelussa on esimerkiksi tärkeää ennen hääpäivän lukkoon lyömistä varmistaa juhlapaikan saatavuus tuona päivänä. Toisaalta vaikka kaikki muu olisi tehty täydellisesti, jos kutsut on lähetetty myöhässä tai jätetty kokonaan postittamatta, häät eivät todennäköisesti onnistu odotetusti (Jones ym. 2006). Tehtäviä ja osaprojekteja suoritetaan tyypillisesti kolmessa eri tilanteessa: kun ne

muistetaan, kun käsillä oleva aika riittää niiden suorittamiseen tai kun virallinen tai epävirallinen määräaika lähestyy. Välillä suunniteltu suoritusjärjestys muuttuu, jos jotakin asiaa täytyykin priorisoida kiireellisyyden vuoksi. Usein myös koko projektin valmistuminen viivästyy, jos henkilökohtaisen projektin sijaan henkilö keskittyy kiireellisempiin asioihin. (Copic Pucihar ym. 2016). Hääsuunnittelun osalta tämä on erittäin harvinaista, sillä projektille on asetettu julkinen määräaika, hääpäivä.

Koska projekti on pitkäaikainen ja laaja, vaaditaan siihen tarvittavan tiedon säilytykseen ja järjestämiseen apuvälineitä. Tyypillisiä suunnitteluvälineitä ovat esimerkiksi vihot, muistilaput ja kalenterit (Jones 2007b). Suunnittelijalla on myös aina henkilökohtaiset tavoitteet, määräajat ja rajoitteet, jotka vaikuttavat suunnitteluun. Tiedonhallinnan välineet auttavat häntä ajatustensa järjestämisessä (Jones ym 2006). Copic Pucihar ym. (2016) mukaan tiedonhallinta on elintärkeä osa projektinhallintaa, sillä ilman tietoa projektia ei yksinkertaisesti voi suorittaa.

Tapahtuman eri vaiheet vaativat erilaista tiedonhallintaa. Vallon ja Häyrisen (2014) mukaan tapahtuma koostuu kolmesta vaiheesta: suunnittelusta, toteutuksesta sekä jälkimarkkinoinnista. Hääkontekstissa nämä vaiheet koostuvat perinteisesti suunnittelusta, itse häistä sekä kiitoskorttien lähetyksestä. Koska häät ovat henkilökohtaisesti merkittävä tapahtuma, liittyy niiden suunnitteluun usein suuria unelmia ja odotuksia, mutta myös pelkoja. Vaikka suunnittelua tehtäisiin järjestelmällisesti, se ei takaa, että kaikki sujuisi odotetusti ilman kompromisseja haaveiden ja lopullisen toteutuksen välillä (Haapasalo, Kallinen & Teerijoki 2015). Bodenin (2001, 6.10) mukaan hääsuunnittelu onkin riskienhallintaa ja etenkin riskien eliminointia, jolla morsian varmistaa, että ainutkertainen päivä varmasti sujuu suunnitelmien mukaan.

Tapahtumaprojektin vaiheita ovat Iiskola-Kesoson (2006) mukaan idean keksiminen, tavoitteiden määrittely, suunnittelu, toteutus sekä päättäminen. Tavoitteiden määrittely antaa raamit suunnitteluvaiheelle, ja ne saavutetaan sitä todennäköisemmin, mitä enemmän niille on annettu huomiota projektin alussa. Tärkeitä tavoitteellisia kysymyksiä ovat esimerkiksi miksi ja kenelle tapahtuma järjestetään, ja mitä tapahtumalla halutaan viestiä (Vallo & Häyrisen 2014, 163). Perhejuhlat ovat siinä mielessä merkillisiä tilaisuuksia, että juhlittava henkilö on nykyään usein myös se, joka juhlat järjestää, jolloin kohteena ei ole pelkästään juhlakalu vaan myös vieraat. Hääjuhla

ei kuitenkaan ole vain laillisen muutoksen tai sukujen yhdistymisen juhlimista, vaan etenkin nuorehkon hääparin kohdalla kyse on siirtymästä: pari siirtyy nuoresta aikuiseen kategoriaan (Linton, 1942).

Silfverhuthin (2016) mukaan häiden suunnitteluvaiheen tulisi kestää mieluusti noin vuoden ajan, kuitenkin vähintään kuusi viikkoa, ettei lopputuloksen laatu kärsi merkittävästi. Perinpohjaisen suunnittelun avulla resurssien käyttö on tehokkaampaa, kun tiedetään, paljonko työtunteja ja rahaa on käytettävissä mihinkin osa-alueeseen. Suunnitteluvaihe koostuu projektin käynnistyksestä, resurssien kartoituksesta, ideoinnista, vaihtoehtojen punnitsemisesta, päätöksistä, varmistuksista ja käytännön organisoinnista (Vallo & Häyrinen 2014, 161). Hääjärjestelyssä nämä tarkoittavat esimerkiksi apuhenkilöiden kuten kaason ja bestmanin valintaa, budjetin päättämistä ja palveluiden hankkimista. Itse tapahtuman suunnittelun lisäksi häitä järjestäessä tulee ottaa huomioon myös lainsäädännölliset seikat kuten avioliiton esteiden tutkinta, anniskeluoikeudet sekä mahdolliset tekijänoikeusmaksut (Silfverhuth 2016).

Tapahtuman toteutusvaihe on prosessin näkyvin osuus, ja vaatii siksi myös eniten konkreettista työtä. Toteutus koostuu kolmesta osiosta: rakennus-, tapahtuma- ja purkuvaiheesta (Iiskola-Kesonen 2006). Häätapauksessa nämä tarkoittavat juhlapaikan koristelua, hääpäivää sekä juhlatilan siivousta. Rakennusvaihe on osuuksista aikaa vievin, sillä suunnittelutyö ja materiaalien sekä palveluiden hankkiminen saattavat kestää jopa vuosia. Itse hääjuhla kestää perinteisesti muutaman tunnin, jonka jälkeen alkaa purkuvaihe. Suunnittelu- ja toteutusvaiheen suhde on varsin mielenkiintoinen – jos suunnittelu kestää vuoden ja juhla yhden päivän, kumpi on lopulta pääosassa? Ihmisillä on tapana säilyttää pitkäaikaisesti aikaisempien, jo suoritettujen projektien informaatiota joko muistoiksi tai malleiksi tulevia projekteja varten (Jones ym. 2006).

Toteutusvaiheessa hyvä kommunikointi ja yhteistyö on tärkeää, sillä tapahtuman sujuvuus on usean ihmisen ja palveluntarjoajan kuten pitopalvelun, bändin ja valokuvaajan käsissä (Silfverhuth 2016). Vaikka morsian onkin päävastuussa suunnittelutyöstä, on varsin tyypillistä, että tehtäviä delegoidaan sulhasen ja perheen lisäksi myös kaasoille ja bestmaneille (Snizek 2005). Tämän vuoksi tiedon jakamisen onnistuminen on äärimmäisen tärkeää häiden onnistumisen kannalta. Tiedon lisäksi hallittavana on siis myös joukko ihmisiä, joiden osallistuminen häätyöhön on tärkeää häiden onnistumiseksi (Boden 2003).

Nämä kaikki edellä mainitut tehtävät ja osaprojektit vaativat valtavan paljon tiedonhankintaa ja -hallintaa, jonka vuoksi niille on osattava varata myös riittävästi aikaa. Etenkin suunnittelun alkuvaiheessa projekti vaatii paljon tiedonhankintaa. Tiedonhankinnan jälkeen suunnittelijan tulee käyttää tietoa parhaansa mukaan eri valintojen tekemiseen, jolloin suunnittelijan täytyy karsia pois ne vaihtoehdot, joita ei haluta lopulliseen suunnitelmaan. Lopulta jäljelle jäänyttä tietoa käytetään projektin loppuun viemiseen suunnitellulla tavalla. Projekti ja siihen liittyvä tiedonhallinta kulminoituu itse häpäivään, vaikka myös sen jälkeen tiedonhallintataidot ovat tarpeen; häiden jälkeen on aika maksaa loput laskut, lähettää kiitoskortit, pesettää puvut ja lähteä häämatkalle (Silfverhuth 2016).

3 TUTKIMUSASETELMA

Häitä on tutkittu tieteessä aiemmin jonkin verran, etenkin sosiologian, feminismin ja seksuaalisuuden näkökulmasta, mutta häiden tiedonhallintaa on tutkinut oikeastaan vain kaksi tutkijaa, kanadalaiset Pamela McKenzie ja Elisabeth Davies. Pitkäaikaista henkilökohtaista tiedonhallintaa sekä projektinhallintaa kuitenkin on tutkittu enemmän, ja kuten luvussa 2.2.2 todettiin, niiden ominaispiirteet pätevät varsin hyvin myös häihin liittyvään tiedonhallintaan. Näihin pohjautuen tutkija valitsi menetelmän, joka vastaisi parhaiten tutkimuskysymyksiin.

Tässä luvussa esitellään tutkielman tutkimuskysymykset sekä käytetyt tutkimusmenetelmät. Tämän jälkeen käsitellään, miten kerätty aineisto on analysoitu.

3.1 Tutkimuskysymys

Tutkimuskysymyksiä oli useita, koska ne olivat myös jossain määrin päällekkäisiä. Alustava tutkimusintressi oli, kuinka morsiamet suunnittelevat omia häitään. Tutkimusprosessin aikana kysymykset muotoutuivat seuraavanlaisiksi:

1. Millaista on morsianten tiedonhankinta?
2. Millaisia tiedonhallintataitoja hääsuunnittelussa esiintyy?
3. Mitä ovat hääsuunnittelussa käytetyt välineet?

3.2 Haastateltavien valinta

Tutkija halusi haastateltaviksi morsiamia, jotka ovat menossa 1-12 kuukauden sisällä haastattelusta naimisiin, jolloin hääsuunnittelu olisi ainakin aloitettu, ja joitakin päätöksiä jo tehty. Tutkija halusi kahdesta syystä haastateltaviksi morsiamia, jotka ovat menossa ensimmäistä kertaa naimisiin. Ensinnäkin, tutkija halusi, että morsiamilla ei olisi juurikaan aiempaa kokemusta hääsuunnittelusta, vaan että he olisivat sen suhteen ensikertalaisia. Toiseksi, tutkija oletti lukemansa kirjallisuuden perusteella (esimerkiksi Boden 2001, Blakely 2008), että nimenomaan ensimmäistä kertaa naimisiin menevät pitävät päivää ainutlaatuisena vain kerran elämässä koettavana asiana, jolloin visiot ja

unelmat vastaavat hyvin Bodenin (2001) näkemystä morsiamesta lapsellisena haaveilijana.

Haastateltavat löydettiin Facebookin Häät 2019 -ryhmästä, joka on tarkoitettu vertaistueksi ja apuvälineeksi hääprojektin ajaksi. Ryhmässä julkaistaan paljon kuvia, kokemuksia ja vinkkejä, ja ryhmässä vallitsee tutkijan kokemuksen mukaan varsin tiivis me-henki. Ote ryhmän omasta kuvauksesta:

*Ryhmä on tarkoitettu häitä vuodelle 2019 suunnitteleville pariskunnille, kaasoille, bestmaneille, sedille tädeille, järjestäjille ja alan ammattilaisille.
-- Täältä saat vertaistukea häästressiin, vinkkejä häävalmisteluihin ja paljon muuta.*

Haastateltaviksi valikoitui kahdeksan morsianta, jotka olivat menossa naimisiin huhtilokakuussa 2019. Morsiamista kaikki olivat menossa naimisiin ensimmäistä kertaa, mutta yksi oli jo ehtinyt aiemmassa suhteessaan alustavasti suunnittelemaan häitä. Haastateltavat olivat iältään 23-32 -vuotiaita ja heistä seitsemän asui isossa kaupungissa (yli 80 000 asukasta), ja yksi pienemmässä kaupungissa. Jokainen morsiamista oli heterosuhteessa, ja kahdella heistä oli lapsia. Vaikka kaikkien häiden vihkiminen oli suunniteltu pidettävän kirkossa, vain 6 heistä kuului kirkkoon haastatteluhetkellä. Suurin osa pareista oli valmistautunut maksamaan häänsä pääosin itse, sillä pareista yksikään ei ollut ottanut tai ottamassa lainaa, ja pareista 3 sai tai lainasi rahaa vanhemmiltaan. Häiden kokonaisbudjetit vaihtelivat haastatteluhetkellä 8 500 ja 15 000 euron välillä.

Yleensä tutkimuksissa identiteettitekijät kuten ikä, sukupuoli ja kansallisuus ovat selittäviä ulkopuolisia tekijöitä (Törrönen 2010). Häät on kuitenkin vahvasti sukupuolettunut kenttä, jossa sulhasen poissaolo on jopa toivottavaa (Boden 2001), jonka vuoksi morsiamen sukupuolen merkitys on tärkeässä roolissa.

3.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksessa käytettiin useita eri menetelmiä teoreettisesta kirjallisuuskatsauksesta empiiriseen haastatteluun. Tutkimusmenetelmän valintaan vaikutti tutkimusaiheen kvalitatiivinen luonne sekä tutkijan oma kiinnostus henkilökohtaista tiedonhallintaa ja projektinhallintaa kohtaan. Kirjallisuuden valinta aloitettiin otsikkotason haravoinnilla – ainakin selausvaiheeseen päätyivät ne kirjat ja artikkelit, jotka käsittelivät joko häiden

vastuunjakoa tai niiden roolia kulttuurissa. Etenkin hääkentän tutkimuksesta suuri osa on peräisin muualta kuin Suomesta, joka luonnollisesti vaikuttaa niiden yleistettävyyteen. Tosin valtaosa tutkimuksesta tuli länsimaista, joissa hääkulttuuri on jokseenkin samankaltaista kuin Suomessa. Vastaavan tyyppisen tutkimuksen on tehnyt yhdysvaltalainen sosiologian professori Tamara Snizek vuonna 2005, mutta hänen näkökulmansa oli ainoastaan sukupuolten välistä tasa-arvoa tarkasteleva. Tiedonhallinnan kirjallisuuskehys muotoutui arkielämän tiedonhankinnasta aina pitkäaikaiseen projektitiedonhallintaan sitä mukaa, kun tutkimuksen fokus selventyi. Etuna arkielämän tiedonhankintatutkimuksen valinnassa oli myös, että aineistoa oli saatavilla myös suomeksi tutkijan kotiyliopiston emeritusprofessori Reijo Savolaiselta.

Tutkija kehitti tutkimushenkilöille työkaluksi taulukkomaisen kyselylomakkeen hääsuunnittelussa suoritettavista tehtävistä ja vastuuhenkilöistä, joka toimisi myös virikkeenä haastattelussa. Taulukko jätettiin lopulta pois tutkimuksesta, koska haastateltavilla oli jo käytössään vastaavia to do -listoja ja Excel-taulukoita, joita esitellään lisää tutkielman luvussa 4.2.1. Tutkimushenkilöiden omat taulukot toimivat myös tutkimusaineistona, sillä ne kuvaavat sekä morsianten tiedontarpeita että heidän tiedonhallintaansa laajempänä kokonaisuutena. Taulukoista käy myös ilmi päätöksenteon prosessit: muistiinpanot ja huomautukset ovatkin varsin tyypillisiä lisäyksiä, joita lisätään tulevaisuuden päätöksentekoa varten.

Haastattelu koettiin parhaaksi menetelmäksi näinkin laajan ja moniulotteisen aiheen tutkimiseen. Kuten Savolainen (2010) toteaa, ovat tiedonhankinnan ja -käytön ilmiöt niin monitulkintaisia, ettei niitä voi koota vain yhteen teoriaan tai malliin. Tämän vuoksi ei ole myöskään yksiselitteistä tutkimusmenetelmää tämänkaltaisten ilmiöiden tutkimiseen. Savolainen (2010) ehdottaakin, että alalla tarvitaan enemmän empiiristä tutkimusta, joka keskittyy tiedonhankintaan eri tilanteissa ja konteksteissa. Hänen mukaansa tutkimusmenetelmistä haastattelu, päiväkirjat ja havainnointi ovat tärkeässä asemassa siinä, kuinka tiedonhankinnasta ja -käytöstä saadaan yhä selkeämpi kuva tutkijoille. Tämän vuoksi haastattelua tukemaan otettiin päiväkirjamaisesti täytettävät tutkimushenkilöiden omat aineistot.

Tutkimushenkilöitä haastateltiin puolistrukturoidun yksilöhaastattelun (Liite 1) avulla. Haastatteluun haluttiin jättää tilaa myös avoimelle keskustelulle ja jatkokysymyksille. Koska tiedonhallinta ja päätöksenteko ovat varsin haastavia teemoja tutkia niiden

moniulotteisuuden vuoksi, tutkija koki, että esimerkiksi kyselylomakkeen avulla ei saataisi yhtä laajaa laadullista aineistoa kuin haastattelulla. Tutkimushenkilöitä haluttiin haastatella yksi kerrallaan siksi, ettei keskustelu karkaisi kauas tutkimusaiheesta, jos haastateltavat innostuisivat kertomaan omista kokemuksistaan ja valinnoistaan, eikä niinkään tiedonhallinnasta. Morsiamet osallistuivat haastatteluun ilman sulhastaan, jonka toivottiin tuottavan vastauksia, joihin pariskunnan väliset eroavaisuudet, näkökulmat ja jännitteet eivät vaikuttaisi (Snizek 2005).

Kaikille tutkimushenkilöille esitettiin samat kysymykset, mutta syventävät jatkokysymykset kustakin aiheesta esitettiin aina yksilökohtaisesti kunkin haastateltavan mukaan. Kysymysten keskinäistä järjestystä vaihdettiin, jos keskustelu oli kääntymässä tiettyyn suuntaan. Tutkimusmenetelmänä haastattelua pidetäänkin varsin joustavana. Ongelmana haastattelussa taas on se, että tutkimushenkilö saattaa vastata sosiaalisesti hyväksytyjä vastauksia sen sijaan, että kertoisi todenmukaisesti mielipiteensä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007.)

Haastattelurunkoa testattiin tutkimukseen kuulumattomilla henkilöillä, jotka olivat aiemmin menneet naimisiin, ja joille aihepiiri oli tuttu. Testauksessa kysymysjoukkoa täydennettiin vielä muutamalla kysymyksellä, jotta haastattelusta tulisi eheä kokonaisuus. Ennen haastattelutilannetta tutkija kertoi haastateltaville tutkimuksestaan, ja minkälaisista teemoista haastattelussa tullaan keskustelemaan. Haastateltavia myös pyydettiin ottamaan haastatteluun mukaan suunnittelussa käytetyt välineet kuten kalenteri, vihko tai tietokone, jotta he voisivat kertoa, miten välineet tukevat suunnitteluprosessia, ja jotta niistä voitaisiin keskustella virikemäisesti. Haastattelut suoritettiin tammi-maaliskuussa 2019. Haastattelun alussa haastateltavilta kysyttiin perustietoja kuten ikää, budjettia ja vierasmäärää, joihin on suhteellisen helppo vastata, ja jotta haastateltavat rentoutuisivat sen verran, että keskustelu omista häistä olisi luontevaa tuntemattoman kanssa. Haastatteluista kuusi suoritettiin haastateltavien kotona, koska myös itse suunnittelutyö tapahtui pääosin henkilöiden kotona. Tämän oletettiin virittävän keskustelua herkemmin, kun haastateltava pystyi haastattelun aikana esittelemään kotonaan esimerkiksi kutsukortteja, esitteitä ja kuitteja.

Haasteena tämän tyyppisen tutkimusaineiston keräämisessä on se, että esimerkiksi hääsuunnittelussa käytettyjä välineitä on useita, ja ne ovat eri muodoissa, osa fyysisenä ja osa tietokoneella. Tutkimuksessaan dokumentaarisesta suunnittelutyöstä McKenzie

(2013) toteaa, että erilaisten välineiden käyttö on usein niin luontevaa, että niiden käyttäjä ei välttämättä muista mainita niistä, ellei häntä erikseen muistuteta. Tämän vuoksi haastattelijan vastuulla oli esittää tarkentavia kysymyksiä johdattelematta haastateltavaa kuitenkaan liikaa. Sama pätee myös muihin tiedonhallintaa koskeviin päätöksiin – haastateltavan on välillä vaikea jälkikäteen muistaa, miksi tiettyyn ratkaisuun päädyttiin, tai mitkä tekijät siihen vaikuttivat. Tästä johtuen tarkentavia kysymyksiä esitettiin runsaasti. Tämän lisäksi aihe osoittautui henkilökohtaisesti tärkeäksi ja sen vuoksi niin paljon keskustelua herättäväksi, että tutkijan täytyi välillä ohjata keskustelu takaisin tutkimusaiheeseen.

3.4 Aineiston analyysi

Haastattelut nauhoitettiin nauhurilla, jonka lisäksi tutkija teki haastattelutilanteessa muistiinpanoja. Haastattelun jälkeen tallenteet kirjoitettiin osin tekstitiedostoiksi, ja samalla aineistosta poistettiin äännähdyksiä, kuten ”öö” ja ”hmm”, jotka vaikuttivat aineiston eheyteen ja luettavuuteen. Haastatteluista jätettiin litteroimatta osuuksia, jotka eivät liittyneet tutkimusaiheeseen. Litteroinnin jälkeen kaikkien morsianten vastaukset koottiin tekstitiedostossa yhteen, jotta niitä voitaisiin luokitella erilaisiin teemoihin, kuten tiedonhallinnassa käytettyihin välineisiin tai vastuun jakautumiseen.

Teemoittain jaoteltua tutkimusaineistoa käsiteltiin laadullisen sisällönanalyysin menetelmin. Vastuunjaon tarkasteluun hyödynnettiin diskurssianalyysin menetelmiä. Diskurssianalyysi tarkoittaa tutkimusmuotoa, jonka pääosassa toimii kieli ja sen käyttö. Kieli on väline, jolla muodostamme sosiaalista todellisuutta ja annamme merkityksiä kohteille, joista puhumme (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016). Jokisen ym. (2016) mukaan diskurssianalyysi on tehokas menetelmä nimenomaan valtasuhteiden analysointiin – kielen avulla määrittelemme itsemme ja muut ihmiset ympärillämme.

Jos haastattelun jälkeen jäi täydennettävää, tutkija otti vielä jälkikäteen yhteyttä haastateltavaan. Haastatteluja täydensivät myös haastateltavien omat taulukot, listat, kalenterit ja muut välineet, joiden kopioita tutkija sai käyttöönsä. Osa saadusta materiaalista sisälsi aineistoa, joka oli tutkijalle melko epärelevanttia tai vaikeaa tulkita, kuten vieraslistat tai kuittikopiot, minkä vuoksi niiden käsittely jätettiin kokonaan tutkielmasta pois. Tätä osiota aineistoa ei voitu hallita vain yhdellä välineellä tai ohjelmalla, sillä tiedostomuotoja oli monia.

Morsianten omien suunnitteludokumenttien koot vaihtelivat yhdestä viiteen arkkia taulukkotyökalussa tai Internetin Tahtoo-sovelluksessa, joten aineisto oli lopulta hyvin laaja ja monipuolinen. Osassa haastateltavien taulukoissa oli käytetty värejä esimerkiksi morsimen ja sulhasen vieraiden erottamiseen toisistaan tai budjetin osa-alueiden selkeyttämiseen. Tutkielman taittoa varten nämä kuvat taulukoista kuitenkin muutettiin mustavalkoisiksi.

4 TULOKSET

Tässä luvussa esitetään empiirisen tutkimuksen tulokset, jotka nivotaan yhteen aikaisempaan tutkimukseen. Luvussa esiintyvät lainaukset ovat haastateltavien kertomia vastauksia haastattelussa kysytyihin kysymyksiin ja teemoihin. Lukua elävöittää ja siinä esiteltyjä löydöksiä havainnollistavat kuvat ja taulukot ovat otteita morsianten omista suunnitteludokumenteista, joiden julkaisemiseen on saatu haastateltavien suostumus.

4.1 Tiedonhallinta

4.1.1 Tiedonlähteet ja kanavat

Kysyttäessä tiedonhausta morsianten vastaukset vastasivat pitkälti McKenzién (2003) informaatiokäytäntöjen muotoa aktiivinen etsintä, sillä toiminta oli omaehtoista ja morsiamilla varsin selvät tiedontarpeet. Morsianten keskeisimmät tiedonhankinnan kanavat olivat Google ja muut Internetin hakukoneet (Bing ja Yahoo). Google oli näistä suosituin siksi, että sivusto oli kaikille haastateltaville tuttu, ja koska sen käyttö koettiin helpoksi. Hyviksi ominaisuuksiksi mainittiin ennakoiva syöttö, hakukyselyä korjaava ”tarkoitiko”-toiminto sekä se, että evästeet (cookies) tekivät käyttökokemuksesta personoidun. Googlen käytön suosittuus vastaa pitkälti Savolaisen (1995) väitettä tutuille tiedonlähteille hakeutumisesta. Hakutuloksia pidettiin pääosin relevantteina, ja epärelevantteista tuloksista ei syytetty hakukonetta, vaan omaa epätarkkaa kyselyä. Hakua suoritettiin hakukoneissa pääosin suomeksi, ja moni olikin sitä mieltä, että tietoa on saatavilla enemmän kuin tarpeeksi, joten tarvetta englanninkieliseen kyselyyn ei ollut. Internetin lähteistä suosituimpia olivat sivustot, joille oli listattu muistilistoja, palveluntarjoajia tai lahjatoiveita. Myös blogit olivat suosittu tiedonlähde, ja niiden eduksi koettiin aitous ja henkilökohtaisuus.

Toinen keskeinen kanava oli häihin liittyvät sosiaalisen median ryhmät. Kaikki haastateltavat löytyivät Facebookista Häät 2019 -ryhmän kautta, ja sen lisäksi osa kuului myös muihin ryhmiin. Ryhmät valittiin pääosin häiden ajankohdan (Häät 2019, Häät 2020), sijainnin (Pirkanmaa Häät 2019, Häät Satakunta) tai tietyn tarpeen (Häät kuviksi, Bändit häihin) mukaan. Hyviksi puoliksi erilaisille ryhmille mainittiin yhteenkuuluvuuden tunne, saatava informaatio, vertaiskokemukset jo naimisiin

menneiltä tai hääalan ammattilaisilta, ideat esimerkiksi hääleikkeihin tai koristeluihin sekä yleinen häähumu. Vertaiskokemukset koettiin tärkeiksi siksi, että omaa etenemistä pystyi vertaamaan muihin, ja toisaalta siksi, että toisten morsianten oletettiin kestävän ”hääpuhetta” paremmin kuin lähipiirin. Huonoja puolia olivat epärelevanttien postausten suuri määrä sekä ryhmissä joskus vallinnut tuomitseva ilmapiiri.

”Se on kiva ku sie [Facebook-ryhmässä] kaikki liittyy häihin tai et voi saada just... niinku ideoita paljon ja ku jotku on... osalla on ollu häät jo ni tulee... kokemuksia just”

”No meinasin kysyy noist kutsujen fonteista jotai mut sit huomasin... siel oli siis keskustelu kukista ja yks... siis sen ideat teilattii iha täysin ni -- jätin sit kysymättä”

Myös muut sosiaalisen median palvelut toimivat morsianten lähteinä. Kuusi morsiamista oli luonut kuvapalvelu Pinterestiin hääaiheisen kansion, johon kerättiin inspiroivia kuvia kattauksista, kimpuista ja mekoista. Kuvista koottiin myös (ala)kansioita teemoittain, jotta tieto olisi helpommin löydettävissä myöhemmin. Pinterestissä yleisin käyttökieli on englanti, joten tiedonhaussa morsiamet käyttivät englanninkielisiä kyselyitä. Yksi morsiamista totesikin, että oma rajoittuneisuus kielessä vaikuttaa myös siihen, kuinka hyvin tietoa voi löytää. Instagramissa tutkittiin palveluntarjoajien valikoimaa, ja etenkin visuaalisten valintojen kohdalla oli tärkeää, että vaihtoehtoista oli kuvia nähtävillä. Myös viestipalvelu Whatsapp oli suosittu, ja morsiamista viisi kuului ainakin yhteen Whatsapp-ryhmään. WhatsApp-ryhmän edut ja huonot puolet olivat samankaltaiset kuin Facebook-ryhmän, mutta haitaksi mainittiin myös push-ilmoitusten aiheuttama ”ärsyttävä kilinä”. Sosiaalisen median kanavien seuraaminen vastasi McKenzien (2003) informaatiokäytäntöjen aktiivista seuranta, sillä morsiamet hakeutuivat tiedonlähteelle, mutta heillä ei ollut selkeää tavoitetta tai tiedontarvetta näitä kohtaan.

Moni morsiamista käytti henkilölähteitä, vaikka ei niitä maininnutkaan lähteistä kysyttäessä. Tarkentavissa kysymyksissä selvisi, että etenkin omalta ja sulhasen äidiltä sekä tuttavapiirissä vastikään naimisiin menneiltä naisilta kysyttiin neuvoja tietyistä osaluista.

”[Kaverilta] kysyin esim ku niilläki oli häät Porissa et mistä kannattais ottaa ruuat”

Osa tiedosta oli myös muiden hankkimaa, jota morsian ei varsinaisesti itse etsinyt tai kysynyt. Kyseessä oli siis McKenzien (2003) informaatiokäytäntöjen muoto tiedon saaminen toisen henkilön hankkimana. Tuttavilta saatiin suosituksia (ja varoituksia) palveluntarjoajista, vinkkejä käytännön asioihin ja kokemuksellista tietoa esimerkiksi tietystä juhlapaikasta tai opaskylttien pystyttämisestä.

”[Tuttu] kerto et kannattaa laittaa siihe risteyksee vie kyltti ku niitten häis osa oli ajanu ohi siit”

”[Kaaso] oli ollu viiskymppisillä mis oli sielt [pitopalvelusta] ruuat ja ne oli kuulemma... tai ei ollu kovi hyvää ni sielt ei kysyttykää sit”

Lähes poikkeuksetta bändi tai muu musiikki oli vaikeinta löytää siksi, että oikean valinnan tekemiseen vaadittiin paljon etsintää ja ääninäytteiden kuuntelemista. DJ:llä tai bändeillä harvemmin oli Instagramia tai nettisivuja, joista näytteitä olisi voinut kuunnella. Esiintyjistä ei myöskään ollut netissä tarjolla kattavaa listaa, toisin kuin muista palveluntarjoajista. Messuillakaan bändejä ei ollut kuin kourallinen. Toinen ongelma esiintyjien valinnassa oli hallinnallinen: morsiamet eivät itse halunneet tai ehtineet järjestää eri esiintyjien aikatauluja harjoittelua varten.

Muita tiedonlähteitä ja kanavia olivat häämessut, -lehdet sekä kirjat. Morsiamista kuusi oli käynyt vähintään yksillä häämessuilla, useimmat ainakin kaksilla. Häämessut olivat tiedonlähteinä melko vaatimattomia, mutta ne tarjosivat morsiamille paikan iloita omista häistään ja yhteisöön kuuluvuuden tunnetta. Messut tarjosivat myös inspiraatiota ja ideoita, vaikka morsiamista juuri kukaan ei ostanutkaan tuotteita tai palveluita messuilta.

”Nyt ku mieltii ni en mä sielt [häämessuilta] mitää ostanu tai laittanu... tai siis muista ny tarkallee mitä siel oli -- se tunnelma just et kaikil on ne hää tulos ja jotenki... no se hääfiilis”

Myös häälehdet toimittivat samaa virkaa – morsiamet saivat inspiraatiota lehdistä, vaikka niiden käyttöhyöty jäikin pieneksi. Itse asiassa lehtien verkkosivuja pidettiin parempina tiedonlähteinä kuin itse paperista lehteä. Kirjoista pidettiin niiden asiallisuuden vuoksi, mutta niitä pidettiin liian isona kokonaisena tietopakettina siihen nähden, että suunnittelu tapahtui osissa. Kirjojen huonoksi puoleksi mainittiin myös se, että ne eivät Internetin tavoin pysy kiinni ajassa, vaan niiden sisältämä tieto saattaa olla vanhentunutta.

McKenzien (2003) informaatiokäytäntöjen muodoista kohdentumatonta toimintaympäristön seuranta oli vaikea havaita tutkittavista. Osa myönsi olevansa ”hereillä” aina, jos uutisissa mainittiin häät jossakin muodossa. Haastateltavista kukaan ei kuitenkaan ollut pannut merkille, että esimerkiksi sanomalehdestä tai uutisista saatu tieto olisi ollut hyödyllistä hääsuunnittelussa. Tähän voi vaikuttaa pitkälti myös se, ettei henkilö välttämättä muista, missä hän on ensi kerran törmännyt tietoon (Jones 2010).

4.1.2 Tiedon tallennus

Tiedon tallennukseen jatkotoimia varten käytettiin pääosin pilvipalveluita (ks. luku 4.2.2) ja tietokoneen kovalevyä. Nämä alustat koettiin tehokkaiksi ja turvallisiksi paikoiksi pitkäaikaista tallennusta varten. Etuna koettiin myös pilvipalveluun pääsy monelta laitteelta sekä älypuhelimien ja kannettavan tietokoneen kuljetettavuus tapaamisiin mukaan. Selaimessa suosittu tallennusmuoto oli kirjanmerkit, joiden avulla löydettyyn tietoon päästiin uudelleen käsiksi. Muistettavien asioiden kokoaminen yhteen paikkaan kuten Excel-taulukkoon toi morsiamille hallinnan tunnetta.

Pitkäaikaiseen säilytykseen päätyivät tiedot, joiden suhteen valintoja ei oltu tehty loppuun asti, sekä tiedot, jotka tuli muistaa vielä myöhemmin. Esimerkiksi laskuja säilytettiin niin kauan, kunnes osamaksun kaikki osuudet oli maksettu tai kunnes palveluntarjoajalta saataisiin kuitti. Kuitteja säilytettiin myös varmuuden vuoksi, jos jokin tuote pitäisi vaihtaa tai palauttaa. Inspiraatiokuvia säilytettiin siksi, että haaveilua kuvien kautta voisi harrastaa koska vain. Tiedon pitkäaikaissäilytyksessä etenkin jatkoa ajatellen ainoa tärkeäksi kohonnut dokumentti oli vieraslista. Useampi morsian mainitsi, että vieraslistaa voisi jatkossa käyttää sekä osoitekirjana että syntymäpäiväkalenterina. Muita dokumentteja ei suunniteltu säästettävän häiden jälkeen.

Tietomuodot vaihtelivat varsin mielenkiintoisesti: puhelimessa kuultu tieto siirrettiin post-it -lapulle, tietoa käytettiin myöhemmin yhteydenottopyynnön tekemisessä, palveluntarjoaja lähetti morsiamelle sähköpostia, josta morsian sai liitteenä laskun, jonka summan hän syötti Excel-taulukkoonsa. Tieto ja siitä seurannut uusi tieto siis muutti muotoaan useaan kertaan.

4.2 Käytetyt välineet

4.2.1 Taulukot ja listat

Hääpareista kolmella oli käytössä suomalainen Tahtoo.fi-sovellus, jonka avulla saa luotua budjetin, vieraslistan, pöytäkartat ja oman hääverkkosivun. Sivustolle voi kutsua myös muita henkilöitä kuten kaasoja ja bestmaneja, ja to do -tyyppisellä tehtäväsivulla eri tehtävät voi delegoida haluamalleen henkilölle. Sovellusta keuhuttiin erityisesti siitä, että se on käytettävissä myös älypuhelimella, jolloin vaikkapa tehtävän lisäämisen voi tehdä heti, kun se tulee mieleen.

”Sin tulee varmaa viel enemmänki käyttöön ku mä eka aattelin et [sulhanen] tekis meil nettisivut, sillee et siel ois kaikki tiedot -- mut sit ku se tietty maksaa... ni siel tahtoolla pystyy ite tekee ilmatteeks”

Viidellä parilla oli käytössään Microsoftin Office-toimistotyökalujen taulukkotyökalu Excel tai Googlen vastaava Sheets. Taulukoista pidettiin monesta syystä. Keskeinen hyöty oli taulukon muoto niin, että asioita voi listata ja sarakkeisiin merkata lisätietoja.

”Toi vieraslistakin on just et tos vasemmal on noi nimet vaa allekkai ja sit noihin muihin ruutuihi saa vaik just että onks tulossa ja tässäki tää et gluteeniton”

Morsiamet kertoivat, että nimenomaan vieraslistan kokoaminen Exceliin tuntui helpolta ja luontevalta, koska samaan arkkiin sai merkattua kaiken tarpeellisen: kutsuttavien nimet ja osoitteet kutsukortteja varten, tiedon siitä, onko kutsuttava vastannut, tuleeko hän paikalle, onko hänellä erikoisruokavalioita ja tarvitseeko tämä majoituksen. Tosin lähes kellään morsiamista ei puheistaan huolimatta ollut näitä kaikkia tietoja samalla arkilla, vaan useimmiten erilliselle vahvistettujen vieraiden arkille merkattiin esimerkiksi erikoisruokavaliot ja yöpyminen.

Kuva 1: Morsiamen "Vahvistetut vieraat" -taulukon otsikot.

Vahvistetut vieraat			
Nimet	hlö määrä	erityisruokavaliot	Yöpyminen?

Jokaisessa taulukossa oli viimeisenä rivinä vieraiden yhteenlaskettu summa. Tätä lukua tarvittiin juhlapaikan valintaan sekä pitopalvelua varten, jotta ruokaa osattiin tilata oikea määrä. Kahdella parilla taulukoissa oli eriteltynä sulhasen ja morsiamen vieraat erikseen, kahdella taas sen mukaan, onko vieras sukulainen, kaveri vai palkollinen kuten DJ tai kuvaaja. Yhdellä morsiamella kutsuttavia ei oltu vielä lyöty lukkoon, joten päätöksenteon välineenä oli taulukko, jonka otsikkoina oli Sukulaiset, Kaverit KYLLÄ, Sukulaiset EHKÄ ja Kaverit EHKÄ. Otsikoiden väleissä olevat pienet sarakkeet olivat vieraiden lukumäärää varten, jos sarakkeeseen oli merkitty vaikkapa pariskunta tai perhe.

Kuva 2: Morsiamen alustavan vieraslistan otsikot

Sukulaiset			Kaverit KYLLÄ			Sukulaiset EHKÄ			Kaverit EHKÄ
------------	--	--	---------------	--	--	-----------------	--	--	--------------

Toinen suosittu taulukoitava oli häiden budjetti, jollainen kaikilla pareilla oli käytössään jossain muodossa. Budjetoinnin sanottiin pitävän pari ajan tasalla siitä, mihin kaikkeen on ja mihin ei ole rahaa. Budjetoinnilla yritettiin välttää turhia riskejä, kuten Bodenkin (2001) väittää. Aina budjetointi ei kuitenkaan toiminut:

”Jotenki ku täs on nii paljo kaikkee mitä ei tullu ajatelleeksaan niinku joku... no siis vaik ku haettiin niit viinoja tai [sulhanen] ja [bestman] Virosta niin sehä... siinäähä menee sitte... siis niitten viinojen lisäksi sit bensaa ja ne laivat ja ruokaa”

Lähes jokaisessa tapauksessa nimenomaan morsian oli luonut taulukon ja piti sitä ajan tasalla. Budjettitaulukot oli usein muodostettu samoin kuin vieraslista: menoerä vasemmalle sarakkeelle, kuluarvio ja toteutunut hinta seuraaviin sarakkeisiin. Osa pareista oli myös ryhmitellyt menoeriä osuuksiin kuten asut, ohjelma ja vastaanotto.

Kuva 3: Budjetin otsikot ja osa-alue "Sormukset, asut & asusteet"

BUDJETTI			muuta
meno	budjetoitu	maksettu	
Sormukset, asut & asusteet			
MORSIAN			
alusvaatteet	40	19	
hääpuku & alushame	600	375	
vihkisormus	1500	750	
SULHANEN			
kalvosinnapit, rusetti	100	30	kalvosinnapit puuttuu
kengät	80	90	
paita	100	70	
puku	600	440	
YHTEENSÄ	3020,00	1774	

Budjettiin merkattiin summien lisäksi oikeanpuoleiseen sarakkeeseen maksun saaja tai mahdollinen muu maksaja, tilauksen tai maksun vaihe sekä muuta hyödyllistä informaatiota. Budjettiin yleensä merkattiin alustava hinta-arvio, ja muut-sarakkeessa pohdittiin, hankitaanko tuote käytettynä vai uutena tai laskettiin moni pieni summa yhteen tiettyyn osa-alueeseen kuten kauneus. Tarkentava sarake jätettiin tyhjäksi, jos osa-alue oli itsestään selvä tai jos siihen liittyvät valinnat olivat vielä kesken. Seuraavassa kuvassa voidaan havaita, että taulukoihin voi myös dokumentoida päätöksentekoa; morsian on tehnyt hintavertailua, mutta ei vielä lopullista valintaa sulhasen puvun hankinnasta (alin rivi).

Kuva 4: Ote morsiamen budjetin tarkentavasta "Mistä / kuka / mitä" -sarakkeesta

Ann Louise Bridal, Lontoo 2500€, korjaus jäljellä. [nimi]
Sukkahousut x2, hyvät alushousut, sukkanauha (lahjakortti!)
Hiusstudio For you 98-118€, Kynnet [nimi]. 45€ (lakkaus plus pari koristetta)
Vuokrattuna noin 150€, uutena jopa 500€

Kolmas suosittu taulukko oli to do -muotoinen tehtävälista. Tällaisen olivat morsiamista tehneet kolme, sillä muilla oli käytössään joko Tahtoo.fi:n tehtävälista tai tekstimuotoinen lista. Tehtävälistoista vastasi aina morsian. Lista auttoi ”pysymään kärryillä” siitä, mitä

tulisi tehdä missäkin vaiheessa. Esimerkiksi isoissa kaupungeissa juhlatila olisi hyvä varata noin 6-12 kuukautta ennen juhlaa, jotta hääpari saa varmasti haluamansa paikan (Haapasalo ym. 2015). Toisaalta taas viime silauksia kuten kampausta ei voi ottaa kuin vasta muutama tunti ennen vihkimistä.

”Ku mä oon vähä tämmöne hätähousu tai ois kiva saada heti kaikki tehty mut eihä noit kaikkii nyt ees pysty viel tekee... toi esteiden tutkinta ja joku pakkaus ny vaikka... tai vaik oonha mä jo häämatkalleki tehny pakkauslistaa” [nauraa]

Yksityiskohtainen tehtävälista auttoi myös budjetin laatimisessa, sillä esimerkiksi pikapalvelu ja -postitus maksavat enemmän, kuin jos on valmis odottamaan tuotetta muutaman viikon. Samoin pidemmän ajan kuluessa alennusmyyntejä ja muita tarjoushintoja esiintyy luonnollisesti enemmän kuin lyhyessä, joten morsian voi kärsivällisyydellään myös säästää rahaa. Yksi morsiamista oli esimerkiksi kerännyt lasipurkkeja tutuilta koko suunnittelun ajan, joten hänen ei tarvinnut ostaa sellaisia kaupasta tai kirpputorilta. Toisaalta kaksi morsianta mainitsi myös, että heitä pelotti mahdollinen maun muuttuminen kuukausien aikana niin, etteivät he enää hääpäivänä pitäisi valinnoistaan.

Valtaosa morsiamista piti juuri aikajärjestystä tärkeänä tehtävälistan ominaisuutena. Aikataulut vaihtelivat sen mukaan, mikä kullekin parille oli tärkeää. Kaksi pareista piti valokuvaajaa tärkeimpänä asiana omissa häissään, ja toinen pareista lopulta päätyikin valitsemaan häidensä päivämäärän sen mukaan, mikä heidän haluamalleen valokuvaajalle sopi.

Kuva 5: Ote morsiamen aikataulutetusta tehtävälolistasta

6-12 kk ennen hääpäivää	
Save the Date -kutsujen toteutus ja lähetys	x
Morsiusneutojen ja sulhaspoikien valinta	x
Kilpailuta pitopalvelu ja varaa	x
Kilpailuta ja varaa DJ/bändi/esiintyjät	x
Kilpailuta ja varaa valaistus sekä ääni	
Varaa pappi	x
Musiikki kirkkoon	x
Varaa valokuvaaja	x
Videokuvaus?	
Kaasojen ja bestmanien valinta	x
Kaaso- ja bestmanlahjat	
Hääbudjetin teko	x
Vieraslistan laatiminen	x
Hääpaikan varaus	x
Kirkon varaus	x
Häätöyön hotellin varaus	x

Tehtävätaulukoissa tyypillisin muoto oli tehtävälistan sarake sekä toinen sarake tehtävän suorituksen merkkäämiseen rastilla tai muulla merkillä. Muita mahdollisia sarakkeita olivat esimerkiksi se, onko tuote tai palvelu tilattu tai maksettu. Mahdollisiin muistiinpanoihin listattiin tarkennuksia tai jatkoselvitysmuistutuksia. Jatkotoimenpiteitä vaativat kiireelliset asiat ja päivämäärät merkattiin myös kalenteriin tai kännykän muistutuksiin.

Kuva 6: Ote morsiamen tehtävälistan "Muistiinpanot"-sarakeesta

sovi erikseen loput maksuerät sekä kuvauspaikat joka säälle
Hääpalaveri 9.2. klo 14
maksetaan koko summa kerralla, palaa asiaan keväällä 2019
vk 29
Yhtenevät rusetit sulhanen ja bestmanit? HANKI 2/2019
7.2. Ompelijalle muokattavaksi
varaa ASAP

Taulukoille mainittiin paljon hyviä ominaisuuksia: rivejä ja sarakkeita pystyi lisäämään ja poistamaan, ohjelmassa pystyi melko yksinkertaisesti laskemaan tuloja ja menoja ja yhteen taulukkoon sai monta erillistä välilehteä, jolloin lähes kaikki tieto oli yhdessä paketissa. Taulukkomuotoisesta tehtävälolistasta pidettiin erityisesti myös siksi, että morsian myös näki, mitkä tehtävät olivat jo suoritettuja. Näin kokonaiskuvan hahmottaminen oli selkeämpää, ja yhdellä vilkaisulla tiesi, kuinka paljon työtä on vielä jäljellä. Taulukkomuotoisuus itsessään oli selkeä, sillä rivit ja sarakkeet pysyivät varmasti suorassa.

”Mul oli alkuu semmone iha vaa lista paperilla mut sit kun näit juttuja alko kertyy ni... siinä siis meni iha sekasin et mitä nyt olinkaa tehny ja merkkasin jotain väärinki ni siinä meni sitte... tai alotin sit tavallaan ihan alusta tol Excelillä”

Taulukoita ja listoja käytettiin kuitenkin samanaikaisesti. Listat olivat nopeaa ”pään tyhjennystä” varten, jos mieleen sattui tulemaan muistettavaa, kun ei ollut Excelin tai muun tehtävätaulukon äärellä. Listojen ja taulukoiden käyttöero oli myös siinä, että taulukkoon merkattiin rastilla suoritettut tehtävät, kun taas listalta suoritettu tehtävä pyyhittiin kokonaan pois.

”Mul on täs [puhelimessa] ollu tällänen lista mihin voi sit... mä laitan tähän jos tulee mielee -- kaupungilla esim muistin et niihin opaskyltteihin tulee sitä... sellasta kultamaalia”

”Se on mulle ollu semmonen ei-virallinen tai et... siinä on sit vaa väliaikaisesti ne... siis jotku jutut mitkä pitää hoitaa ja sit ku oon tehny ne ni otan ne sit vaa pois”

Erityisesti puhelimen muistiinpanotoiminto oli suosittu, sillä se oli aina tarvittaessa mukana eikä vaadi Internet-yhteyttä toisin kuin Tahtoo.fi:n tai Googlen verkkotyökalujen käyttäminen. Myös paperille tai vihkoon kirjoitetut listat olivat suosittuja, ja niitä säilytettiin tehtävien suorittamisen jälkeen, toisin kuin elektronisia listoja. Kolme morsianta sanoi omistavansa ”suttuvihon”, johon he kirjasivat ja piirsivät mieleen tulevia asioita ilman pakotetta tiettyyn muotoon.

4.2.2 Sähköposti ja pilvipalvelut

Neljä morsianta oli luonut sähköpostiin erillisen kansion, johon häihin liittyvät tilausvahvistukset ja kuitit pystyi siirtämään. Yksi morsiamista oli jopa tehnyt

sähköpostiin sääntöjä, jonka perusteella viestit siirtyivät automaattisesti saapuneista hääkansioon:

”Mulla on tälläsiä vähän kreisejä nää ku siis... mua ärsyttää jos tossa saapuneissa on liikaa meilejä ni mä tykkään sit tehdä näitä.. siis nää säännöt ku saa täältä [sähköpostista] ni laitoin esim ton juhlapaikan postit meneen suoraan sinne”

Pariskunnista yksi oli jopa luonut häitä varten erillisen sähköpostin, jotta kaikki häihin liittyvä olisi samassa paikassa. Eduksi nähtiin myös se, että häihin liittyvät sähköpostit eivät mene sekaisin työ- ja vapaa-ajan postin kanssa, jolloin ne olisi myös helpompi löytää jälkikäteen.

”No siis [sulhanen]han keksi että me voitais laittaa kaikki -- tai niinku että ei ois meidän molempien maileissa noi hääjutut vaan sit yhteen paikkaan tulee ne”

”Ja ku mähän meen sit ihan sekasi jos töissäkin.. tai keskittyminen niinku menee siinä ku näkee yhtäkkiä että okei, kutsukortit on nyt... tai siis voi hakee”

Vaikka idea erillisestä sähköpostista oli ollut sulhasen, lopulta morsian oli luonut sähköpostin, ja sitä tarkisteltiin lähinnä morsiamen tabletilla.

Sähköposteja säilytettiin, kunnes siihen liittyvä asia oli loppuun käsitelty tai palvelu maksettu. Sähköposteja kuitenkin siivottiin säännöllisesti, eikä hyödyttömiksi jääneitä sähköposteja säilytetty turhaan saapuneiden kansiossa. Tulos on siis linjassa esimerkiksi Jonesin ym. (2006) tutkimuksen kanssa, jossa vain vähemmistö jätti kaikki saapuneet sähköpostit alkuperäiseen kansioonsa siirtämättä niitä edes roskakoriin. Tosin kolme morsiamista kertoi, että myös poistetuista sähköposteista oltiin jouduttu etsimään sähköposteja tietyn asian tarkistamista tai viestin edelleen lähettämistä varten.

Pilvipalveluista suosituimmat olivat Googlen Drive sekä Microsoftin OneDrive, ja niitä käytettiin tiedostojen pitkäaikaissäilytykseen. Tyypillinen sisältö oli kuvia, kuitteja, edellä mainitut tehtävälistat, listat hyödyllisistä linkeistä sekä muille jaettavat dokumentit. Muille jaettavat dokumentit sisälsivät kaasojen ja bestmanien vastuualueiden tietoa, esimerkiksi nimilistoja polttareita varten ja hääjuhlan alustavan ohjelmarunon.

Pilvipalveluissa toimittiin samoin kuin omalla tietokoneella – tiedostot haluttiin koota kansioihin joko teemoittain tai vastuualueittain. Yleisiä teemoja olivat asu, juhlapaikka ja

ruoka sekä sekalaiset, joka sisälsi koristeet, saippuakuplat ja kukat. Tiedostot haluttiin järjestää kansioihin siksi, että ne olisi helpompi löytää. Omalle tietokoneelle tiedostoja haluttiin nimetä kuvailevasti, pilvipalveluissa sama ilmiö ei toistunut.

”Tääl [sulhasen]kansiossa on noi puvun kuitti -- ja pari noita inspiskuvii mimmosii rusettei olin aatellu -- laitoin just nimiks 'rusettimusta' ja 'rusettikulta' et ne vois... voisin hakee tolla Spotlightilla [Mac-tietokoneen hakutoiminto]”

4.2.3 Kalenterit ja ajankäyttö

Jokaisella morsiamella oli ainakin mielessään jonkinlainen kokonaisaikataulu tehtävien tekemiseen. Aikataulutusta tukivat aiemmin mainitut taulukot ja listat sekä kalenterit. Välineitä käytettiin osittain päällekkäin, sillä osa tehtävistä merkittiin tehtävälistan lisäksi kalenteriin tai muistutukseksi puhelimeen. Kalentereja käytettiin yhtä paljon sähköisenä ja paperiversiona. Kalenteriin merkittiin tapaamiset palveluntarjoajien kanssa, laskujen eräpäivät sekä päivämäärät, jolloin piti viimeistään ilmoittaa esimerkiksi vierasmäärä pitopalvelulle tai toivekappaleet bändille. Kalenteria pidettiin hyvänä välineenä kokonaiskuvan ja ajan etenemisen hahmottamisessa:

”Siis kyllähän kalenterilla saa just paremmin seurattua... vaik mullaki on toi to do -lista ni siinä ei oo mitää päiviä tavallaa -- vaa mun pitää ite kattoo koska ne teen ni... tosta kalenterista jotenki helpommin niinku hahmottaa”

Lähes jokainen haastateltavista tunnusti käyttävänsä jopa päivittäin aikaa hääsuunnitteluun, vaikka mitään selkeää etenemistä ei syntyisi. Lähes jokainen myös myönsi, että pelkästään inspiraation hakemiseen ja Pinterestin tai muun kuva-aineiston selailuun kului viikossa useampi tunti. Tämän lisäksi aikaa kului tuotteiden ja palveluiden vertailuun ja kilpailutukseen sekä hääkirppisten selailuun. Käytännössä eniten aikaa käytettiin siihen, mihin täytyi sijoittaa rahaa.

”Kyl toi pitopalvelu siis ku siihen saa kuitenkin monta tonnia laittaa -- ni jotenki tuntu tärkeeltä että se... et siihen käyttää sit aikaa että valitsee hyvän”

Toisaalta itselle merkityksettömiin asioihin ei haluttu käyttää liikaa aikaa, ja morsiamista seitsemän oli sitä mieltä, että kutsukorttien tilaaminen netistä oli parempi ratkaisu kuin aikaa vievä itse ”näpertäminen”. Toinen lähes jokaiselle morsiamelle merkityksetön asia oli hääauton valinta. Eräs syy palveluiden ostamiseen itse tekemisen sijaan oli, ettei pari

tai lähipiiri osannut hoitaa tehtävää itse, esimerkiksi lyhentää hääpukua tai tehdä juhla-kampausta.

”Me mietittiin äitin kanssa että oltais ne kukat ostettu ja ite... siis tehty sit ne kimput ja pöytiin... mut -- me testattiin parilla ruusulla ja harsokukalla ja niistähän tuli ihan kauheet!” [nauraa] -- ”aattelin sit et mielummin mä maksan hyvästä enemmän kun et ite väsää jotain... ja menis siihenki sit rahaa”

Aikaa säästettiin myös valinnoilla, jotka olivat itsestään selviä. Tällaisia oli kolmelle parille vihkikirkko ja kahdelle parille valokuvaaja, joista ei oltu valmiita tinkimään.

Kalenterien käytössä havaittiin sama ongelma kuin sähköposteissa – morsiamella ja sulhasella oli käytössään omat kalenterinsa, molemmilla vielä yleensä useampia. Käytössä oli erikseen työvuorolista tai -kalenteri, merkkipäiväkalenteri, harrastuskalenteri sekä oppilaitoksen kalenteri. Kahden tai kolmen kalenterin jatkuva synkronointi koettiin haasteellisena ja aikaa vievänä, ja tapaamisten sopiminen hankalana, sillä sopiva ajankohta tuli varmistaa monesta eri paikasta. Kahdella parilla oli käytössään sähköinen kalenteri, johon sekä morsian että sulhanen merkkasivat omat menonsa niin, että yhteisen vapaan ajan löytäminen olisi helpompaa. Henkilöiden välisiä menoja korosti sähköisissä palveluissa värikoodit, joiden avulla pystyi jo yleisvilkaisulla näkemään omat ja puolison menot.

Poikkeuksetta jokaisessa haastattelussa kävi ilmi, että häät haluttiin suunnitella hyvin, jotta lähempänä itse juhlapäivää ei tarvitsisi stressata. Hyvään suunnitteluun vaadittiin useimpien morsiamien mielestä nimenomaan tarpeeksi aikaa, jotta kaikki valinnat voi tehdä tarpeeksi ajoissa, vaikka vastoinikäymisiäkin ilmestyisi. Ajoissa olemisessa helpotti erilaiset kalenterit, joiden avulla morsian pystyi suunnittelemaan asioiden hoitamisen aikataulua sekä hahmottamaan omaa ajankäyttöään laajassa mittakaavassa. Myös haastateltavat myönsivät, että tehtävien ja osaprojektien suoritusjärjestys on tärkeä (Copic Pucihar ym. 2016), jotta juhlat onnistuvat halutulla tavalla.

4.2.4 Muut välineet

Muita morsianten hääsuunnittelussa käyttämiä välineitä olivat täytettävät pöytäkarttapohjat sekä juhlatilojen tarjoamat pohjapiirustukset. Myös muilta palveluntarjoajilta otettiin talteen käyntikortteja sekä esitteitä, ja häälehdistä leikattiin

erilaisia mainoksia tai tehtäväarkkeja. Hetkellisessä muistiinpanotarkoituksessa suosituin väline puhelimen muistiinpanosovellusten lisäksi olivat paperilaput, joille morsiamet kirjoittivat lyhyitä listoja tai yhteystietoja ylös jatkotoimenpiteitä varten.

Morsiamet käyttivät jonkin verran suunnittelupohjana tuttujensa tai Internetistä löytämiään taulukoita tai listoja. Jonesin ym. (2006) löydös projektidokumenttien uudelleen käyttämisestä mallina ei siis päde vain tilanteisiin, joissa suunnittelija käyttää vain omia dokumenttejaan mallina, vaan myös muiden vastaavat dokumentit koetaan hyödyllisiksi. Myös hääsuunnittelusovellus Tahtoo tarjoaa valmiin suunnittelupohjan, jota suunnittelija saa halutessaan muokata.

4.3 Vastuuhenkilöys ja päätöksenteko

4.3.1 Morsian projektipäällikkönä

Kysyttäessä morsiamilta heidän visioitaan onnistuneista häistä vastaukset olivat moninaisia. Kaikille oli tärkeää, että vieraat viihtyisivät, ja vieraat oli myös pääasiallinen syy häiden järjestämiseen alun perin. Noin puolet mainitsi ensimmäisten asioiden joukossa, että onnistuneet valokuvat ovat tärkeä osa häiden onnistumista. Osa halusi nimenomaan ikuistaa itsensä morsiamena:

”ku nää on vaa... tai toivottavasti vaan kerran toi hääpäivä ni et ois sit kivoja kuvia muistoks ku oli vie nuori ja kaunis [nauraa]”

Morsiamet eivät kuitenkaan juurikaan osanneet ilmaista, mistä heidän visionsa onnistuneista häistä on peräisin. Vaikka he olivat katsoneet erilaisia elokuvia ja tv-ohjelmia häihin liittyen, erotus niiden ja omien häiden kesken oli tehtävä:

”Unelmahäissä tia jossain oli joku maastokuvioiteema ja se oli siis -- ihan kamala! Siin on muutenki ollu iha pimeitä juttuja niiku se... se mies [sulhanen] lähti kesken häävalssin menee!”

Eniten vaikutteita saatiin sosiaalisen median kautta. Lähes jokainen vastasi suurimmaksi inspiraatiopaikaksi Instagramin sekä Pinterestin. Erilaiset kuvat ja videot viestivät häiden tunnelmasta, jonka morsiamet halusivat omiin häihinsä. Myös bloggaajien kuvien ja tekstien selailu toi morsianten suunnitteluun vaikutteita. Vain yksi morsiamista oli

osallistunut muiden häihin vieraana viimeisen kahden vuoden aikana useammin kuin pari kertaa, joten hänellä oli myös käytännönläheisempää kokemusta.

Lähes poikkeuksetta morsian vastasi olevansa häätystä päävastuussa. Kysyttäessä arviota omasta kokonaisprosenttiosuudesta vastaukset vaihtelivat välillä 60-99 %. Yli puolet vastasi osuuden olevan yli 80 %. Jäljelle jäävä osuus jakautui sulhasen, kaasojen ja perheenjäsenten kesken.

”Ja sit ku mä tykkään niinku -- mä nautin eniten siitä projektipäällikön hommasta tavallaan.. et sitte tavallaan on just ne kaikki langat käsissä -- ni se on.. tykkään hirveesti”

Perusteluksi epäsuhtaiseen työnjakoon morsiamet kertoivat erot henkilökohtaisessa kiinnostuksessa sekä käytettävissä olevasta ajasta morsiamen ja sulhasen välillä. Muita syitä olivat esimerkiksi heikot delegointitaidot ja sulhasen matkustelu, sillä vastanneiden mielestä suurta osaa häätystä ei pysty hoitamaan poissa kotoa. Hieman ristiriitaisesti morsiamet kuitenkin kehuivat palveluntarjoajia siitä, että monia asioita voi hoitaa nimenomaan etäältä Internetin välityksellä, eikä paikalle tarvitse aina itse mennä.

Jokainen morsiamista myönsi, että työn kokonaismäärä oli suhteellisen suuri, osan se jopa yllätti. Morsiamet kuitenkin kokivat, että oman jaksamiskyvyn mukaan tehtäviä pystyisi myös delegoimaan kaasoille, äideille ja anopeille tarpeen vaatiessa. Delegointi sulhaselle oli vähemmän suosittua, sillä ainakin kolme morsianta harmitteli, että sulhasta hääsunnittelu ja itse häät eivät kiinnosta samalla tavalla kuin morsianta itseään. Kaksi morsianta oli harkinnut ammattimaisen hääsunnittelijan palkkaamista ainakin alkuun pääsemisen avuksi, mutta kumpikin päätyi hoitamaan järjestämisen itse kustannusten vuoksi.

Projektipäällikön työ oli monelle haastateltavista luontaista, ja ottamalla vastuu itselle pidettiin samalla stressitasoa alhaisena. Tärkeää vaikutti olevan kirjanpito tulevista tiedontarpeista ja jo tehdyistä päätöksistä, jotta kokonaiskuvan hahmottaminen olisi mahdollista. Tiedon organisointi ja visualisointi koettiin turvallisina ja ajatustyötä helpottavina toimenpiteinä, kun suurempi kokonaisuus pystyttiin jakamaan pienempiin palasiin.

Tehokas henkilökohtainen tiedonhallinta siis auttoi saavuttamaan hallinnan tunteen laajemminkin, kuten Joneskin (2007a & 2007b) toteaa. Toisaalta moni myönsi, että turhaan perfektionismiin ei kannata ryhtyä, sillä kaikki ei kuitenkaan todennäköisesti mene juuri niin kuin on suunnitellut. Oman vaikutuspiirin ulkopuolella olivat esimerkiksi tiettyjen tuotteiden laatu, toimitusajat sekä häpäivän sää. Kymmenien tuntien häätystä huolimatta stressiltä ei kuitenkaan pystytty täysin välttymään, vaikka tarkka suunnittelu sitä merkittävästi helpottikin. Morsiamista kolme kuvaili meneillään olevaa projektia 'hallituksi kaaokseksi'.

4.3.2 "Yhteiset" päätökset

Morsianten kokemukset vastuunjaosta olivat pääosin tyytyväisiä. Sulhasilta ei juurikaan toivottu enempää panostusta muussa kuin päätöksenteossa. Monella parilla oli käytössään rutiini, jossa morsian selvitti erilaiset vaihtoehdot, ja lopullinen valinta tehtiin yhdessä. Toiminta siis on selvästi linjassa aikaisempaan tutkimukseen (Snizek 2005).

Tyypillinen tilanne oli se, että tietyn tarpeen ilmaantuessa morsian teki tiedonhankintaa, tallensi haluamansa tiedot ja lopulta esitteli sulhaselle parhaiksi kokemansa vaihtoehdot. Tämän jälkeen pari neuvotteli, jonka jälkeen ratkaisu tehtiin yhdessä. Joissain tapauksissa morsian antoi sulhaselle kaksi vaihtoehtoa, joiden väliltä hänen tuli tehdä lopullinen päätös.

"Mä oon sit näyttäny [sulhaselle] et millasia oon... et mitä eri vaihtoehtoi oon miettiny ja niistä sit ollaa... ollaa päätetty yhdessä -- [olen] tavallaa antanu [sulhaselle]ki mahdollisuuden päättää"

Edellä olevasta lainauksesta huomaa, että todellinen valta ja vastuu on morsiamella, joka kokee 'antavansa mahdollisuuden' päätöksentekoon myös sulhaselle. Kuten luvussa 2.2.2 todettiin, tiedetään kuitenkin, että pelkkä valinnan tekeminen pitkällisen tiedonhankinnan jälkeen on vain pieni osa kokonaisuutta. Siksi ajatus yhteisistä päätöksistä on vinoutunut – yhteinen päätös tehdään vain morsiamen jo rajaamista vaihtoehdoista. Yksi morsian jopa myönsi käyttäneensä tätä taktiikkaa omaksi edukseen:

"oltii puhuttu just et hankitaa se limusiini hääautoks mut [sulhanen]ei sit suostunu -- tai ku se oli kyl aika kallis -- näytin tahallani jotai kamalia et se suostuis -- päädytti sit lopulta siihe minkä halusinki"

Morsian siis perusteli omaa suosikkiaan esittelemällä selvästi huonompia vaihtoehtoja, joista yhtäkään sulhanen ei haluaisi valita. Bodenin (2003) havainto morsianten taktikoinnista päti siis myös tähän otokseen. Joissain valinnoissa sulhanen myös sivuutettiin täysin, vaikka hän olisi halunnut osallistua – tällöin morsiamet joko myönsivät tehneensä väärin tai laittoivat syyn aikataulutuksen piikkiin.

”[sulhanen] kysy et koska päätetään kuvaajasta mut mähä olin sen jo sopinu -- sanoin et se oli pakko lyödä lukkoo vaik ei siinä mitää dedlainii ollu”

Morsianten aktiivisuudesta huolimatta vieraiden valinta oli kaikilla pareilla tehty yhdessä. Yleinen tapa oli ensin listata omat ehdotuksensa, jonka jälkeen pari vertaili listoja, ja kutsuttavista keskusteltiin. Osassa tapauksista myös perheet osallistuivat vieraslistan laadintaan. Muita yhteisiä päätöksiä olivat esimerkiksi juhlapaikka, ruoka sekä bändi. Morsianten mukaan sulhasen ainoa omalle vastuulle jäänyt asia oli puku, vaikka siihenkin morsiamet välillä puuttuivat. Sulhasen puvun täytyi sopia tyyliin ja värimaailmaan sekä hinnan mahtua budjettiin, joten ainakin vaihtoehtojen rajausta kuului tässäkin tapauksessa morsiamelle. Sulhasesta muodostui siis osittain heijastus morsiamesta, kuten Bodenkin (2003) totesi. Morsiamista jokainen vastasi olevansa päävastuussa nimenomaan häiden visuaalisesta ja tunnelmallisesta puolesta, johon kuului juhlatilan koristelu, valaistus ja kutsukorttien ulkoasu. Havainto on linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa (Boden 2003, Sniezek 2005, Humble ym. 2008).

Tosin täytyy muistaa, että haastatteluissa kuunneltiin vain toista osapuolta – saattaahan hyvin olla, että tosiasiassa sulhaset tekevät paljon enemmän, kuin mitä antavat morsianten olettaa. Koetun ja reaalisen työnjaon suhde on kuitenkin vaihteleva – morsiamet eivät aina osaa suhteuttaa omia tekemisiään muiden tekemisiin (Sniezek 2005).

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa kerrataan tutkielman tutkimuskysymykset, ja miten niihin onnistuttiin vastaamaan. Tämän jälkeen on vapaamman pohdinnan aika. Viimeiseksi esitetään jatkotutkimusaiheita, ja ehdotetaan ominaisuuksia toimivalle hääsuunnitteluoppaalle.

5.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tutkielman tutkimuskysymykset olivat:

1. Millaista on morsianten tiedonhankinta?
2. Millaisia tiedonhallintataitoja hääsuunnittelussa esiintyy?
3. Mitä ovat hääsuunnittelussa käytetyt välineet?

Morsianten tiedonhankinta keskittyy paljolti elektronisiin lähteisiin, ja haastatelluista jokainen käytti hakukoneita, etenkin Googlea tiedonhankintaan. Myös henkilölähteitä suosittiin, etenkin jos kyseinen henkilö oli vastikään järjestänyt itse häitä tai muita juhlia, ja jos tämä osasi suositella tiettyä tuotetta tai toimintatapaa. Suositteja lähteitä olivat myös sosiaalisen median kanavat ja ryhmät. Sosiaalisen median palveluista Facebook, Instagram ja Pinterest olivat suosituimpia hääsuunnitteluun käytettyjä välineitä. Facebookista haettiin vertaistukea ja tietoa, Instagramista ja Pinterestistä taas inspiraatiota. McKenzién informaatiokäytäntöjen tavoista havaittiin selkeästi kolme neljästä morsiamen toiminnassa: aktiivinen haku, aktiivinen seuranta sekä tiedon saaminen toisen henkilön hankkimana. Kohdentumatonta toimintaympäristön seurantaakin varmasti tapahtui, mutta morsiamet eivät tästä oma-aloitteisesti osanneet keskustella, sillä he eivät todennäköisesti muistaneet tapauksia. Pitkäaikaisempi tai etnografinen tutkimus paljastaisi varmasti tarkemmin morsianten tiedonhankinnan tapoja.

Suunnittelutyö havaittiin melko näkymättömäksi, jonka vuoksi se voidaan helposti aliarvioida. Vaikka mitään konkreettista ei tapahtuisi, on suunnittelussa kuitenkin keskiössä koko ajan tietoa, jolle täytyy tehdä toimenpiteitä. Tietoa pitää etsiä, luokitella, käyttää, säilyttää ja lopulta hävittää. Tämä vaatii myös paljon aikaa ja siihen kuuluvaa ajanhallintaa: tämän vuoksi kalenterit olivat tärkeitä välineitä morsiamille. Häätöön työ

jakautui niin, että morsian oli pääosassa suunnittelusta, ja sulhanen otettiin mukaan vain suuriin päätöksiin ja fyysisiin suoritteisiin.

Tietoa oli monessa muodossa, jonka vuoksi morsianten tuli hallita tietoa kokonaisuutena. Tiedonhallinta oli tärkeää siksi, että ylimääräistä stressiä ei syntyisi, ja jotta aikataulut pitäisivät kiireestä huolimatta. Tärkeitä ominaisuuksia henkilökohtaiselle tiedolle olivat helppo saavutettavuus sekä mahdollisuus käyttää tietoa millä tahansa laitteella. Tämän vuoksi pilvipalvelut ja selaimen kirjanmerkit olivat suosittuja palveluita ja ominaisuuksia morsianten tiedonhallinnassa.

Morsiamet halusivat selkeyttä suureen tietomääräänsä kansioimalla ja nimeämällä tiedostoja loogisesti sekä kokoamalla tietoa yhteen esimerkiksi Excel-taulukoilla sekä hääsovellus Tahtooseen. Morsianten tiedonhallinta oli tehokkaasti välineellistettyä, kuten aiempi tutkimuskin antoi olettaa (Jones ym. 2006, McKenzie 2013). Morsiamet käyttivät häätyön tiedonhallinnassa välineinään taulukoita, listoja, kalentereita, sähköpostia sekä pilvipalveluita. Älypuhelimet ja niiden sovellukset toimivat suuressa roolissa tiedonhallintaa etenkin, kun morsiamet olivat poissa kotoa tai kun pääsyä tietokoneelle ei ollut. Tiedonhankinnassakin puhelimet olivat tärkeitä, sillä etenkin sosiaalisesta mediasta etsityt tiedot haettiin usein nimenomaan puhelimella.

5.2 Pohdinta

Tutkimusprosessin aikana hääkulttuurista aukesi varsin kapea kuva; länsimaiset häät ovat etenkin mediassa tarkoitettu nuorille, kauniille, lapsettomille, valkoisille heteronaisille, jotka menevät ensimmäistä kertaa naimisiin. Johdannossa mainitulla Amazonin (viitattu 24.4.2019) myydyimpien häälehtien listalla ainoina poikkeuksina tästä stereotypiasta kansikuvatasolla olivat aasialainen Asiana Wedding Magazine ja Latinalais-Amerikkalainen Latino Bride & Groom. Kolmas poikkeus oli Wedding Cakes, joka keskittyi ainoastaan erilaisen hääkakkujen käsittelyyn. Muiden häälehtien kannessa komeili hoikka valkoinen nainen valkoisessa mekossaan ilman sulhastaan korostaen tätä sukupuolittunutta ilmiötä.

Median luoma kapea kuva ihanteellisista häistä ja niiden tähdistä luonnollisesti sulkee ulkopuolelle valtavan osan koko ihmiskunnan kirjosta. Häkellyttävintä on etenkin ei-

heteroiden näkymättömyys hääkulttuurissa, vaikka seksuaalivähemmistöihin kuuluu Suomessakin noin 5-15% väestöstä (Lehtonen 2007). Jos joukosta rajataan pois myös yli 30-vuotiaat, ei-valkoiset, lapselliset ja aiemmin avioliitossa olleet, jää jäljelle varsin pieni ja huonosti yleistettävä otos väestöstä.

Myös tämän tutkimuksen otokseen on syytä suhtautua varauksella. Morsiamet olivat taustatiedoiltaan lopulta melko samanlaisia keskenään; ikähaarukka oli pieni, jokainen morsiamista oli hetero ja kukin meni ensimmäistä kertaa naimisiin. Yleistettävyys ei siis välttämättä ole itsestäänselvyys, vaikka haastateltavien henkilökohtaisia ominaisuuksia tai sosioekonomista asemaa tutkimus ei käsitellytkään. Morsiamista kolme oli myös tutkijalle henkilökohtaisesti tuttuja, mikä saattoi vääristää tulosta. Toisaalta näissä haastattelutilanteissa haastateltavat olivat silmin nähden rennompia, kun heidän ei tarvinnut tehdä vaikutusta tuntemattomaan haastattelijaan.

Tämänkaltaisessa tutkimuksessa otoksen tulisi myös olla suhteellisen laaja, jotta yksittäisten ihmisten henkilökohtaiset mielipiteet ja tiedonhallinnan tavat eivät ylikorostuisi tutkimuksessa. Näinkin henkilökohtaisessa aiheessa yksilöiden asenteisiin ja käyttäytymiseen vaikuttaa vahvasti esimerkiksi lähipiirin asenteet häitä ja avioliittoja kohtaan, ja myös se, kuinka paljon lähipiirissä on tullut avioeroja.

Kirjallisuudessa annetaan varsin ristiriitainen kuva siitä, mikä hääkulttuurissa on feminististä. Bodenin (2001) mukaan feministinen teko on ostaa häihin tarvittavat palvelut tai jopa hääsuunnittelija tekemään häätö morsiamen puolesta, jolloin tämä voi keskittyä täysipäiväisesti uraansa ja perheeseensä. Ingraham (2007) kuitenkin on sitä mieltä, että feministisin tapa lähestyä häitä olisi nähdä se syvään iskostuneena heteronormatiivisen kulttuurin tapana, ja sen jälkeen osallistua siihen tavalla, joka itsestä tuntuu parhaalta. Ulkopuolelta saneltu tapa viettää elämää ja sen merkkihetkiä kun on aina jonkun muun luoma ihanne.

Merkillisintä hääkulttuurissa kuitenkin on sen irrallisuus avioliitosta, vaikka sen perimmäinen tarkoitus on juhlia alkavaa avioliittoa. Kuten McKenzie (2010) havaitsi, jopa hääsuunnitteluoppaat tuntuvat sivuuttavan avioliiton kokonaan. Haastateltavien kanssa aiheesta puhuessa kävikin ilmi, että suurin osa morsiamista ei ollut miettinyt tai keskustellut kumppaninsa kanssa suhteen muuttumisesta muussa mielessä kuin avioehdon tarpeellisuudesta. Voidaankin todeta, että Blakelyn (2008), Castrénin ja Maillochonin (2009) näkemykset häistä identiteetin esittämisen ja kategorian

vaihtumisen suhteen pätevät - 2000-luvun häät toimivat näyttämönä lapsesta aikuiseksi muuttuvalle morsiamelle, jonka osa tuona sadunhohtoisena päivänä on vakuuttaa muu maailma pätevyystään tulevassa vaimon ja äidin roolissaan.

5.3 Jatkotutkimuksen tarve

Hääkulttuurin tutkiminen muusta kuin sosiologisesta näkökulmasta on edelleen varsin vähäistä, vaikka se on esimerkiksi mediassa saanut osakseen varsin runsaasti huomiota. Taloudellisesta näkökulmasta ilmiötä voisi tutkia sekä yksilön että väestön tasolla – miksi ihmiset käyttävät vapaaehtoisesti tuhansia euroja yhteen merkkipäivään? Toisaalta mikä merkitys hääkulttuurilla on kansantalouteen: jos häitä ei enää järjestettäisi, kuinka suuri osa väestön työntekijöistä kärsisi ja missä määrin?

Informaatiotutkimuksessa aihetta on tutkittu harmillisen vähän. Tutkimusta henkilökohtaisesta tiedonhallinnasta, arkielämän tiedonhankinnasta ja pitkäaikaisesta projektitiedonhallinnasta kuitenkin on tehty, ja ne ovatkin tarjonneet kattavat puitteet tällekin tutkielmalle. Tämä tutkielma on kuitenkin melko suppea, ja aihe varmasti vaatisi jatkotutkimusta. Kiinnostavaa olisi esimerkiksi tutkia morsianten tiedonhallintaa pitkäaikaisseurannalla tai etnografisesti. Toki samaa aihetta voisi tutkia myös sulhasten tai ammattihääsuunnittelijoiden näkökulmasta – tulokset todennäköisesti poikkeaisivat huomattavasti tämän tutkielman vastaavista. Myös perheen rooli häätyössä on merkittävä – miten perhesuhteet, avioerot tai kuolemat perheessä vaikuttavat hääsuunnitteluun?

Mielenkiintoista olisi myös tutkia, miten paljon asuinpaikka ja erityisesti sen koko vaikuttavat häätyöhön. Haastateltavien mukaan isoissa kaupungeissa on enemmän valinnanvaraa, mutta samalla myös kilpailua, jonka vuoksi esimerkiksi vihkipaikka ja juhlatilat on varattava ajoissa. Toisaalta suurempien kaupunkien eduksi laskettiin myös parempi ymmärrys esimerkiksi erikoisruokavalioiden tai esteettömyyden suhteen. Tämänkaltaisten erikoisryhmien hääsuunnittelu olisi varmasti myös hedelmällinen oma tutkimusaiheensa.

Kenties kiinnostavin jatkotutkimusaihe kuitenkin osoittautui olevan hääjuhlan ja suunnittelun suhde. On mielenkiintoista, että morsian on valmis käyttämään jopa yli vuoden ajan päivittäistä aikaansa häätyöhön. Mikä tuosta päivästä tekee niin merkityksellisen, että siihen ollaan valmiita panostamaan rahan lisäksi myös huomattava

määrä aikaa ja energiaa? Onko suunnitteluosuudella jokin itseisarvo, joka tuo tarkoitusta morsiamen elämään? Miksei tuosta koko vuoden kestäneestä projektista tehdä kotivideoita ja valokuva-albumeita, vaikka se kuvaa elämää paremmin kuin yksittäinen juhlapäivä?

5.3.1 Suunnittelutyökalu hääsuunnitteluun

Morsianten toiminnan seuraamisen ja McKenzien (2010) hääsuunnitteluoppaista kertovan artikkelin innoittamana olisi varsin mielenkiintoista kehittää hääsuunnitteluun jokin tehokas työkalu, joka helpottaisi morsiamille laskeutuvaa taakkaa.

Tarvittavia ominaisuuksia olisivat ainakin tiedonhallinnan selkeys ja tunne kokonaisuuden hallinnasta, sillä tiedon ja välineiden sirpaleisuus aiheuttaa helposti turhautumista, ja toisaalta myös tiedon löydettävyyks paranisi, jos kaikki tieto olisi edes jossain määrin yhdessä paketissa. Tässä tutkielmassa morsianten luettelemia hyviä ominaisuuksia olivat myös helppo saavutettavuus sekä pääsy tietoon monilla eri laitteilla. Tämän vuoksi yksinkertaisinta olisi, että suunnittelutyökalu toimisi verkossa.

Tärkeä ominaisuus olisi myös ylimääräinen tyhjä tila päätöksenteon prosesseille. Koska valintojen tekeminen on portaittaista ja vaatii yleensä jonkin verran tietoa ympärilleen, tulisi työkalun tarjota paitsi tukea valintojen ilmaisuun, myös konkreettista tilaa erilaisten vaihtoehtojen punnitsemiseen. Tässä tutkimuksessa tärkeäksi näkökulmaksi muodostui myös työnjaon tasa-arvo, johon myös suunnittelutarkoitukseen tarkoitettun työkalun tulisi tähdätä. Koska suunnittelu on pitkälti näkymätöntä ajatustyötä, sitä ei välttämättä herkästi tunnusteta tai tunnusteta työksi.

Toisaalta on tunnustettava, että tämän tyyppisen pitkäaikaisen henkilökohtaisen projektin tiedonhallinta on vaikeaa, lähes mahdotonta tehdä vain yhdellä välineellä. Jos käsiteltävänä on sähköisiä ja painettuja tekstejä sekä kuvia, yhteydenottopyyntöjä, sähköposteja, kutsukorttimalleja, käyntikortteja ja aikatauluja, näiden sovittaminen yhteen työkaluun vaikuttaa varsin hankalalta tehtävältä. Samaista tiedon fragmentaatiota ovat pohtineet muun muassa Jones ym. (2006), Razmerita ym. (2009) sekä Copic Pucihar ym. (2016). On kuitenkin selvää, että tällaisille työkaluille oli tarvetta, mistä viestii esimerkiksi sähköisen hääsovellus Tahtoon (tahtoo.fi) suosio morsianten keskuudessa.

LÄHTEET

Agnihotri, R., & Troutt, M. D. (2009). The effective use of technology in personal knowledge management: A framework of skills, tools and user context. *Online Information Review*, 33(2), 329-342.

Arend, P. (2011). Dream weddings: Fantasy, femininity and consumer desire (Doctoral dissertation, Boston College).

Blakely, K. (2008). Busy brides and the business of family life: The wedding-planning industry and the commodity frontier. *Journal of Family Issues*, 29(5), 639-662.

Boardman, R. P. (2004). Improving tool support for personal information management. Imperial College of London, University of London, London.

Boden, S. (2001). 'Superbrides': wedding consumer culture and the construction of bridal identity. *Sociological research online*, 6(1), 1-14.

Boden, S. (2003) *Consumerism, Romance and the Wedding Experience*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Bordo, S. (2004). *Unbearable weight: Feminism, Western culture, and the body*. University of California Press.

Castrén, A. M., & Maillochon, F. (2009). Who chooses the wedding guests, the couple or the family? Individual preferences and relational constraints in France and Finland. *European Societies*, 11(3), 369-389.

Copic Pucihar, K., Kljun, M., Mariani, J., & Dix, A. J. (2016). An empirical study of long-term personal project information management. *Aslib Journal of Information Management*, 68(4), 495-522.

Dumais, S., Cutrell, E., Cadiz, J. J., Jancke, G., Sarin, R., & Robbins, D. C. (2016, January). Stuff I've seen: a system for personal information retrieval and re-use. In *Acm sigir forum* (Vol. 49, No. 2, pp. 28-35). ACM.

Haapasalo, M.; Kallinen, E. & Teerijoki, E. 2015. Hurmaavat häät. Helsinki: Schildts & Söderströms.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2007). Tutki ja kirjoita (13. osin uud. laitos.). Helsinki: Tammi.

Humble, Á. M., Zvonkovic, A. M., & Walker, A. J. (2008). "The Royal We" Gender Ideology, Display, and Assessment in Wedding Work. *Journal of Family Issues*, 29(1), 3-25.

Iiskola-Kesonen, H. 2006. Mitä, miksi, kuinka? – Käsikirja tapahtumanjärjestäjille. 2. painos. Iisalmi: Suomen Liikunta ja Urheilu ry.

Ingraham, C. (2007). One is not born a bride: How weddings regulate heterosexuality. *Introducing the new sexuality studies: Original essays and interviews*, 197-201.

Jefferson, T. L. (2006). Taking it personally: personal knowledge management. *VINE*, 36(1), 35-37.

Jokinen, A., Juhila, K., & Suoninen, E. (2016). Diskurssianalyysi: Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere: Vastapaino.

Jones, W., Dumais, S., & Bruce, H. (2002). Once found, what then? a study of "keeping" behaviors in the personal use of web information. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 39(1), 391-402.

Jones, W., Phuwanartnurak, A. J., Gill, R., & Bruce, H. (2005). Don't take my folders away!: Organizing personal information to get things done. In CHI'05 extended abstracts on Human factors in computing systems (pp. 1505-1508). ACM.

Jones, W., Bruce, H., Foxley, A., & Munat, C. F. (2006). Planning personal projects and organizing personal information. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 43(1), 1-24.

Jones, W. (2007a). Personal information management. *Annual review of information science and technology*, 41(1), 453-504.

Jones, W. (2007b). *Personal Information Management*. Washington: American Society for Information Science and Technology.

Jones, W. (2010). *Keeping found things found: The study and practice of personal information management*. Morgan Kaufmann.

Lehtonen, Jukka 2007. Seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuteen liittyvä syrjintä. Teoksessa: Lepola, Outi & Villa, Susan (toim.). *Syrjintä Suomessa 2006*. Helsinki: Ihmisoikeusliitto.

Linton, R. (1942). Age and sex categories. *American sociological review*, 589-603.

Marchionini, G. (1997). *Information seeking in electronic environments* (No. 9). Cambridge university press.

McKenzie, P. J. (2003). A model of information practices in accounts of everyday-life information seeking. *Journal of documentation*, 59(1), 19-40.

McKenzie, P. J., & Davies, E. (2010). Documentary tools in everyday life: the wedding planner. *Journal of Documentation*, 66(6), 788-806.

McKenzie, P. J., Davies, E., & Wong, L. (2013). Methodological strategies for studying documentary planning work. In *Proceedings of the Annual Conference of CAIS/Actes du congrès annuel de l'ACSI*.

Otnes, C., & Pleck, E. H. (2003). *Cinderella dreams: The allure of the lavish wedding*. Berkeley: University of California Press.

Razmerita, L., Kirchner, K., & Sudzina, F. (2009). Personal knowledge management: The role of Web 2.0 tools for managing knowledge at individual and organisational levels. *Online information review*, 33(6), 1021-1039.

Savolainen, Reijo. (1995). Everyday life information seeking: approaching information seeking in the context of "way of life". *Library & Information Science Research* 17(3), 259-294.

Savolainen, Reijo. (2010). Tiedonhankintatutkimuksen lähtökohtia. Teoksessa Serola, Sami (toim.). *Ote informaatiosta. Johdatus informaatiotutkimukseen ja interaktiiviseen mediaan*, s. 75-115. BTJ Finland Oy, Helsinki.

Silfverhuth, J. (2016). Perhetapahtuman järjestäminen: opas häitä järjestäville. Opinnäytetyö (AMK), Turun ammattikorkeakoulu, Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma.

Snizek, T. (2005). Is it our day or the bride's day? The division of wedding labor and its meaning for couples. *Qualitative Sociology*, 28(3), 215-234.

Teevan, Jaime, Capra, Robert & Quinones, Manuel Perez. (2007). How people find personal information. - Teoksessa: Personal information management. Ed. by William Jones & Jaime Teevan. Seattle: University of Washington Press 2007, s. 22-34.

Thompson, L. (1991). Family work: Women's sense of fairness. *Journal of family Issues*, 12(2), 181-196.

Törrönen, J. (2010). Identiteettien ja subjektiasemien analyysi haastatteluaineistossa. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) Haastattelun analyysi. Vastapaino. Tampere.

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2014. Tapahtuma on tilaisuus – Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 4. uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Whittaker, S., & Sidner, C. (1997). Email overload: exploring personal information management of email. *Culture of the Internet*, 277-295.

VERKKOLÄHTEET

Eduskunta: Avioliittolain muutos ensimmäisessä käsittelyssä. 10.2.2016
https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/avioliittolaki_1kasittely_20160210.aspx
(viitattu 18.1.2019)

Häät.fi: Häiden koristelu - mitä, miten ja milloin?
<https://www.haat.fi/artikkeli/haiden-koristelu-mita-miten-ja-milloin>

IBISWorld: Wedding Services in the US - Industry Market Research Report
<https://www.marketresearch.com/IBISWorld-v2487/Wedding-Services-Research-12135149/> (viitattu 16.1.2019)

Kauppalehti: Häämessuilta löytyy sulhasparkki - ”Nuoret miehet uskaltavat sanoa omia toiveitaan”. 17.1.2019 <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/haamessuilta-loytyy-sulhasparkki-nuoret-miehet-uskaltavat-sanoa-omia-toiveitaan/c47db9de-7ae6-415d-9f6b-4e7e99d29ef6> (viitattu 18.1.2019)

Kielikello: Kun risuaidasta tuli hashtag <https://www.kielikello.fi/-/kun-risuaidasta-tuli-hashtag> (viitattu 17.1.2019)

Kulutus.fi: 10 ekovinkkiä häiden järjestäjälle
<http://www.kulutus.fi/artikkelit/10-ekovinkkia-haiden-jarjestajalle/>

Morsiuspari Palvelut: Häihin satsataan jopa 1000 euroa enemmän kuin muutama vuosi sitten <http://www.morsiuspari.fi/fi/pressreleases/246-tiedote4> (viitattu 16.1.2019)

Savon Sanomat: Naimisiin mennään keskimäärin kymppitonnin budjetilla.
<https://www.savonsanomat.fi/kotimaa/Naimisiin-menn%C3%A4%C3%A4n-keskim%C3%A4%C3%A4rin-kymppitonnin-budjetilla/1223560> (viitattu 17.1.2019)

Suomen virallinen tilasto (SVT): Ajankäyttö [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-5639. 2010. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 12.11.2018]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/akay/>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Siviilisäädyn muutokset [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-6413. 02 2017. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.1.2019]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/ssaaty/2017/02/ssaaty_2017_02_2018-11-14_tie_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Siviilisäädyn muutokset [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-6413. 2017. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 12.11.2018]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/ssaaty/2017/ssaaty_2017_2018-05-08_tie_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Yksityisen sektorin kuukausipalkat [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-3894. 2017. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 16.4.2019]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/yskp/2017/yskp_2017_2018-06-28_tie_001_fi.html

Tahtoo-hääsuunnittelusivusto <https://tahtoo.fi/> [viitattu: 28.3.2019]

Tasa-arvobarometri 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 8/2018. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3932-5> .[viitattu: 8.11.2018]

Vauva.fi: Häät sulhasen tapaan - minkälaiset ne todellisuudessa olisivat <https://www.vauva.fi/keskustelu/3296993/haat-sulhasen-tapaan-minkalaiset-ne-todellisuudessa-olisivat> (viitattu 8.11.2018)

Yle: Britannian kuninkaalliset häät sai Ylellä huimat katsojaluvut – parhaimmillaan lähetystä seurasi yli 700 000 silmäparia <https://yle.fi/uutiset/3-10215774> (viitattu 12.11.2018)

MUUT LÄHTEET

Don't Tell the Bride. 2018. Tuotantokausi 8, jakso 18 "Sofia & Graig". Esitetty E4-kanavalla 31.1.2018.

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

Visio häistä

Millaiset ovat onnistuneet häät?

Mihin pohjaat onnistuneisiin häihin liittyvät tarpeet? (tv, kirjat, muut häät...)

Suunnitelma ja aikataulutus

Onko sinulla aikataulu häiden suunnitteluun?

Minkä verran olet valmis käyttämään aikaasi suunnitteluun?

Minkä verran koet olevasi vastuussa koko suunnittelutyöstä?

Onko eri osa-alueissa eroavaisuuksia vastuun suhteen? (Esim. vieraslista, sulhasen vaatetus)

Kuinka paljon haluaisit olla vastuussa?

Miltä vastuunjako sinusta tuntuu?

Tiedonhankinta ja välineet

Mitä välineitä olet käyttänyt häiden suunnitteluun?

Miten etsit palveluntarjoajia tai muuta häihin liittyvää tietoa? (Esim. tilat, pitopalvelu, valokuvaus, musiikki, hääpukuliike, kampaaja, floristi)

Vaatiko jokin osa-alue erityisesti huomiota?

Tuntuiko tiedonhaku helpolta?

Millä perustein päätit vaihtoehtojen välillä?

Tallensitko valitut tiedot muistiin ja miten?

Projektista ylipäänsä

Mikä on tuntunut helpoimmalta ja miksi?

Mikä on tuntunut vaikeimmalta ja miksi?

Missä asioissa voittaa esteettisyys/toimivuus, missä asioissa budjetti? Miksi?

Oletko pohtinut kerätyn/luodun aineiston jatkokäyttöä?